

YIPERIT

2014-04-57

Z FRONTY

Palba neustává. Nejdříve se stáhnou vojáci, kteří jsou za ostatním drátem na dohled. Podlehli byste iluzi: ústup! a vyrazili do země nikoho, mezi dráty a miny, ale tu chybu po prvních dnech války už nikdo neudělá. Protože stažením pěšáků z linie dotyku to teprve začíná. Pak přijde bubnová palba. Desítky kilogramů výbušnin a granátů na každého z nás. Střepiny s ostrými okraji prořezávají vzduch, jejich svištění nedává poznat, odkud přilétají, ohlušující rachot výbuchů: „Dumdumdumdum!!!!“

A ty se jen krčíš, doufáš, že chladný kov nenajde Tvůj spánek, strachem sevřené břicho, ani nohu, ruku, oko, prostě nic. Není se proti komu bránit. V okopu na druhé straně není nikdo, zpátky ani dopředu nelze, jen zahrabat se, prý žádný granát nedopadne tam, co předešlý, sténání druhů neslyšet, ach neslyšet ten řev. A trvá to den. Pak palba kanónů neutichne, jen výbuchy přesunou se vzad. Bubnovou palbu nahradila přehrazovací, která má zabránit druhům přinést munici, proviant, doplnit prořídlý stav. Ostříš si polní lopatku. Proti nim bude lepší bodáku a už jen čekáš. Jeden výstřel a z pušky je kopí, jak před stovkami let. Cizí muži, na které marně čekají, teď už doufáš, vdovy, pod břít tvé lopatky nesou svůj osud.

Je to hnusná řež. Do obličeje udeřit, pod hrudník bodnout, otevřít břich.

Jednou to sneseš, kamarádi padli do jednoho, nepřítel se stáh. Příště na tebe čeká bodák, Tvoji střepinu vykoval Krupp. A vzpomeneš na kamarádovu sestru v lazaretu, zápach karbolky vůní svobody se stane. Nebude to bolet. Ne moc. Ne jako umírání. Nuž vezmeš, pistoli padlého důstojníka ke stehnu přiložíš, jen nezasáhnout tepnu, a na zteč proti sobě! Ach svobodo, ach lazarete, domove - snad.

Doktor napíše: střepina skopčákova, prostěradla, sestřičky soucitné, snad matka, snad Marie od vás z ulice, nebo jen tak bez dalších podmínek žít.

Hodně jich taky zastřelili. Doktůrek vyndal projektil, ráži popsal a úhel vstřelu, a bez milosti, bez ohledu na to, co museli přestat, je ke zdi postavili - oči už nevážou, škoda sukna.

Možná je to jedno. Fritz nebo naši. Naději máš jen, obrátíš-li zbraň proti svému stehnu.

Prosím, jen o slova jde v té naší bitvě. Prosím, jen o vavříny laureáta. Žádné hromadné hroby, tak proč se trávit.

Existuje ethanolu smrtelná dávka. Tak pozor, prosím, pozor, pozor v non-stopu.

Akrastan

(Na kufru Akrastanova praděda je reprodukce grafiky Otto Dixe: *Sturmtruppe geht unter Gas vor, der Krieg, 1924.*)

TÝLOVÉ ZABEZPEČENÍ

Ohlášení příjezdu sólistů i souborů, ubytování, účastnické poplatky a vyřizování všech organizačních záležitostí je v 1. poschodí kulturního klubu DUHA.

UBYTOVÁNÍ

20. 6. 2014 (PÁTEK)	8.00 - 12.00	15.00 - 21.00
---------------------	--------------	---------------

ÚČASTNICKÉ POPLATKY, VÝPLATA CESTOVNÉHO

20. 6. 2014 (PÁTEK)	8.00 - 12.00	15.00 - 20.00
---------------------	--------------	---------------

Když jsem já byl malý chlapec,

neznali jste mě,

hurá, vy vojenští páni!

Sotvaže jsem povyrostl,

odvedli jste mě,

hurá, vy vojenští páni!

Když jsem přišel chleba prosit,

vyhnali jste mě,

hurá, vy vojenští páni!

Aby vám za to hrom zapálil

vaše svědomí,

hurá, vy vojenští páni!

ČERNÁ RUKA PLÁN ÚTOKU

DNES - PÁTEK 20. června

Nestrkej si ten mobil do pusy!

Jarkovu recitaci by měla vidět KátajeBára. Jasný gesto pojmenovalo celý téma, který chtěly v MCHS. I moje máma říká: Nestrkej si ten mobil do pusy! Na hodnocení proběhla obligátní diskuze „Co je to divadlo a co recitace“. Uvědomila jsem si, že od doby, co jsem viděla recitovat Kryštofa Bartoše, mě tahle otázka už vůbec netrápí. Ale pak přišlo hodnocení jiného Kryštofa, toho, co loni střízlivě mrkal do publika na laureátském představení. Dneska si přinesl harmoniku a topil se ve světelných změnách. Manýry. Škoda. A poroda ho poplácala po zádech. Ještě větší škoda, jak k tomu přijdou nakonec ti, co by tády chtěli recitovat jenom poezii a vůbec při tom nehrát? Každopádně, pokud chcete použít rekvizitu, DOBŘE SI TO ROZMYSLETE!

(zuz)

Kuličky

Já nějak z principu nemám ráda známky, body, procenta. Cena diváka, takzvané „kuličky do dírky“, je asi v pořádku. Na výsledku se ukáže, jak moc se rozchází názor generality s názorem civilního obyvatelstva. Říkám si ale, že by bylo citlivější a konkurenční boj méně podporující, kdyby se na tabuli výsledků psal pouze průměr, nikoli, kolik lidí vhodilo kuličku do otvoru s nápisem „nelíbilo“ atd. O umění se má hovořit, diskutovat, nikoli ho bodovat a známkovat.

(přecitlivělá Máš)

Redakční dementi

Velká omluva: Režisérka inscenace Tak trochu Cyrano opravdu není Jiří Pokorný, je to Hana Nemravová. V redakci výbuchl granát a fotky lítají ze strany na stranu. KátajeBárajeSkála není Dagmar a naopak. Neumíme správně používat přičestí minulé. Vojtěch Bárta neřekl, že v inscenaci Gabrieliáda je vysoké ukazování jako jisté, ale jako nízké. Autorkou kreseb v rubrice Kanóni (YPERIT 03) je TOYEN.

NEZNAMÝ VOJÍN

TATO RUBRIKA JE OTEVŘENÁ VŠEM ANONYMNÍM I SIGNOVANÝM PŘÍSPĚVKŮM ÚČASTNÍKŮ, PORODCŮ, DIVÁKŮ. PIŠTE, NOSTE K NÁM DO REDAKCE A OČEKÁVEJTE ODMĚNU.

8.00 - 8.30

Přednáškový sál ND

Hledání hlasu

Ztratili jste hlas?

Naleznete jej na hlasové rozcvičce v přednáškovém sále spolkové části Národního domu. Určeno sólovým recitátorům 2. kategorie a všem dalším zájemcům

8.35 - 8.55

Jeviště MD

PREZENTACE RECITÁTORŮ
SÓLISTŮ 1. KATEGORIE

9.00 - 13.45

jeviště MD

PŘEHLÍDKA RECITÁTORŮ
SÓLISTŮ 1. KATEGORIE

14.30 - 17.30

Semináře Wolkrova
Prostějova

14.30 - 17.30

Přednáškový sál ND

Rozborový seminář
1. kategorie

18.00

DUHA

Divadlo NAJT, Pardubice
Od A k B a zase zpět - Andy
Warhol/Jan Lemper
Scénář: Jana Tichá
Režie: Jana Tichá, Naďa
Kubínková, Michal Kudláček

20.25

MD

TYAN, Plzeň
O Dolfičkovi a Vlastě -
Roman Černík
Scénář: Roman Černík
Režie: TYAN

U KOTĚRY NA ZAHRÁDCE,

Zahrádka Národního domu

21.45 hodin

SABRAGE pop-rocková
kapela z Pardubic

Z PLÁNU ÚTOKU

Divadlo NAJT, Pardubice

Od A k B a zase zpět

„Haló, tady Andy Warhol“

A potřebuje B, protože nikdy nedokáže být sám. B je kdokoli. A se probouzí a telefonuje B...

A je Andy Warhol a B jsou všechny ženy, které mu pomohly zabít čas. Jedno plátno, dva pokoje. Jeden telefonní rozhovor, který prozradí, proč Warhol nikdy není z formy nebo proč se čas v jeho pokoji odvíjí tak pomalu. Divadelní představení spojené s pop-artovou projekcí zachycuje autentické telefonní rozhovory Andy Warhola s jeho múzami, které ho zrcadlí.

Hrají: Naďa Kubínková, Jana Tichá

Režie: Divadlo najt (supervize Marie Kučerová)

Projekce: Michal Kudláček

Scénář: Jana Tichá (Jan Netušil, Michal Kudláček)

Divadlo NAJT se pustilo do přípravy představení o největším popartovém umělci Andy Warholovi v květnu 2013. Nápad ale už, jak říká Jana Tichá, vznikl před více jak desetiletí: „Myšlenka na divadelní hru se narodila už před třináctiletí, a to po přečtení knihy od A k B a zase zpět. Od té doby se nápad trochu pozměnil a nabyl na objemu, přidala jsem více informací o samotném Warholovi. Neodbytná myšlenka inscenaci dovést do konce přetrvávala a dostala reálné rozměry až po setkání s těmi správnými lidmi, kteří utvářejí představení se mnou. Budu doufat, že jsem se 13 let nemýlila.“

TYAN, Plzeň

O Dolfíčkoví a Vlastě

Rodinný loutkový příběh o lásce a cestování.

Příběh svého dědečka a babičky vypráví a hraje Roman Černík, aktivista na vysokoškolské půdě v rámci alternativní pedagogiky, v komunální politice. Ředitel společnosti Johancentrum Plzeň a jeden z iniciátorů a předních tváří projektu Plzeň Evropské hlavní město kultury 2015. Ale nejvíc ze všeho divadelník tělem i duší.

Idea divadelního společenství TYAN vznikla v roce 1999 během přípravy a realizace pouliční performance na podporu bombardovaného Srbska, akce „Narcisy pro Kosovo“ (prodej narcisů, jehož výtěžek byl věnován bombardovanému Kosovu) a realizace programu pro děti z uprchlického tábora v Hněvotíně u Olomouce. Tyto akce iniciovaly i první inscenaci Tyanu „Je-li toto člověk...“. Inspirací divadla je práce J. Grotowského, E. Barby a A. Artauda. Svá představení a akce uvádí TYAN na ulici, v divadelních a nedivadelních prostorách a na různých festivalech. Domovskou scénou je bývalá odjezdová budova nádraží Plzeň Jižní předměstí (nyní Moving Station Plzeň).

Solový přednes I. kategorie

Dnes narukují nejmladší vojáci z I. kategorie. Minulý rok předčila I. kategorie všechny ostatní, tak uvidíme, jakou mušku bude mít letos. Objeví se staří dobří kanóni: Bohumil Hrabal, Woody Allen, Jiří Suchý. Předčasné padlí hrdinové: Jiří Orten, Karel Hynek Mácha a mnoho žen.

Aby se vám lépe recitovalo na této hanácké frontě, věnujeme vám zápisek z deníčku Marie Luisy Kaschnitzové, německé spisovatelky, které bylo v době vypuknutí první světové války tolik, kolik vám.

11. srpna 1914: „Dnes jsme se dozvěděli o prvním velkém vítězství nad Francouzi. U Mühlhausenu v Elsassku byli Francouzi vítězně zatlačeni zpět do oblasti kolem Belfortu.“

Dnes zase začala škola, bylo to nudné, kromě hodiny dějepisu, ve které nám diktovali provolání císaře. Slyšela jsem ve škole opět názor, že táhle válka bude trvat (zase) jen krátce, vlastně tomu nevěřím.“

foto: Bob Pacholík

VÝSTROJ A VÝZBROJ - PONORKY

PONORKY SE STALY NEJVĚTŠÍM PŘEKVAPENÍM NÁMOŘNÍ VÁLKY

5. září 1914 německá ponorka U-21 potopila u severoanglického pobřeží lehký křižník Pathfinder. Velitelem ponorky byl poručík Otto Hersing. Křižník měl posádku 300 mužů a jen polovina se jich zachránila na troskách lodi. Byla to první válečná loď potopená ponorkou.

Další útoky učinily z ponorek zbraň hrůzy. Brzy potom německé ponorky dostaly rozkaz hlídkovat samostatně mezi anglickými ostrovy Shetlandami, Orkneji a norskou pevninou. Jejich posláním bylo vypátrat a přepadnout vojenská plavidla.

Ponorce U-9 se podařilo torpédovat křižník Hawke. Tentokrát byl obrněnec pod hladinou za osm minut. Za

neceľý měsíc byla poprvé německou ponorkou potopena anglická obchodní loď. Byla to Glytra, vežoucí náklad šicích strojů a whisky. Potopila ji ponorka U-17.

Bylo to přestoupení dosavadních zvyklostí a kapitán Feldkirchner, velitel U-17, se vracel do přístavu s jistými obavami. Měl by být postaven před vojenský soud. Nikdo mu však jeho počin nevyčítal.

Přepadávání neválečných lodí ponorkami se záhy stalo pravidlem. Německé ponorky obdržely těžké kulometry, výbušniny a seznam zboží určeného k zabavení. Tak se stalo potopení Glytry významnější událostí než vítězství nad křižníky a dalo od října ponorkové válce nový směr, což se projevilo i ve vedení námořní války.

Německé válečné námořnictvo dostalo nové a dokonalejší ponorky, vybavené diesellovými motory, které nekouřily, a tudížna sebe neupozorňovaly, i když se plavily na hladině. Kapitán Weddingen, jenž na počátku války dosáhl s ponorkou U-9 tolika vítězství, dostal ponorku U-29 a napadl 26. března 1915 bitevní loď Dreadnought. Přecenil však své síly a ponorka, poškozená v boji, se mu nakonec stala rakví.

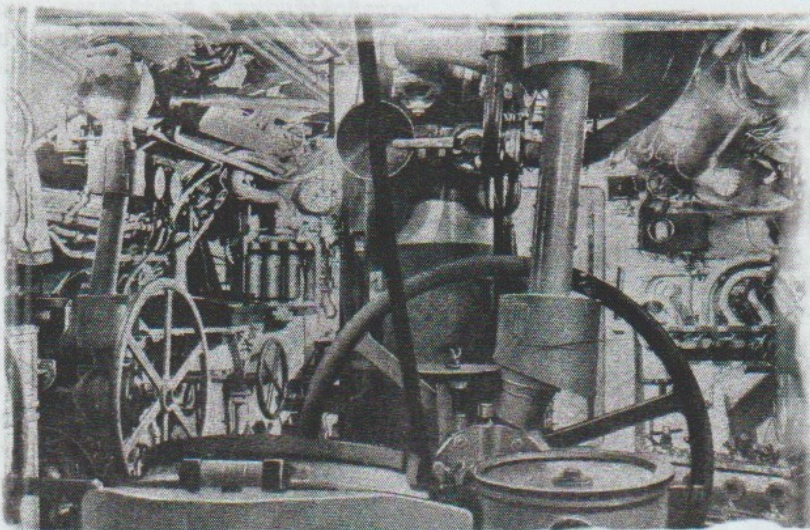
Velký rozruch a odpor proti německému způsobu vedení války vyvolalo potopení cestovního parníku Lusitania 7. května 1915. Bez předchozího varování ponorka U-20 pod velením kapitána Schwiegera torpédovala tuto loď obsazenou 1 916 cestujícími, z nichž více než polovina byly ženy a děti. Jen 764 lidí se zachránilo, 1 152 obětí našlo smrt v mořských vlnách. Událost proběhla asi takto: Ponorka U-20 byla 30. dubna 1915 vyslána, aby

hlídkovala jihozápadně od Irska a prováděla uzávěru vyhlášenou Německem Anglii. Její povinností bylo torpédovat každé plavidlo, jež potká. Už 5. května potopila anglickou plachetní loď a příštího dne anglický parník. Pak nastala mlha, která se rozplynula teprve 7. května. Po poledni spatřil pozorovatel periskopem velký parník se čtyřmi komíny. Ve 14 hodin 35 minut vypálila ponorka bez varování torpédo ze vzdálenosti 700 metrů na loď plující rychlostí asi dvacet uzlů. Prý až když se loď potápěla, přečetl kapitán ponorky nápis na přídi: Lusitania. Potopení Lusitanie pobouřilo světové veřejné mínění proti německé ponorkové válce, zejména proti kapitánu Schwiegerovi. Ten však ještě dlouho potápěl nepřátelské

lodi, dostal dokonce velení na nové ponorce U-88, do níž převedl většinu své dosavadní posádky. V září 1917 zmizela tato podmořská loď i se svým velitelem. Pravděpodobně byla potopena anglickou protiponorkovou lodí, maskovanou jako starý obchodní parník. Tehdy měli Němci 111 ponorek schopných boje, z nichž 27 působilo ve Středomoří. Následky ponorkové války nebyly

zanedbatelné. V lednu potopily německé ponorky 202 lodě, v dubnu již 458 lodí. Za celý rok 1917 pak potopily německé ponorky 3 167 lodí s 6 milióny BRT. Ovšem tyto úspěchy znamenaly i ztráty - sami přišli v tomto roce o 63 ponorek. Poté se však začaly úspěchy ponorek zmenšovat, protože se zaváděly konvoje - ozbrojené ochranné doprovody, lodě se zvláště upravovaly k protiponorkovému boji a zaminovávaly se plavební ponorkové dráhy. Protiponorková obrana v roce 1918 zvládla většinu svých úkolů a zejména ochránila přísun amerických vojáků do Evropy, takže ztráty při přepravě byly zanedbatelné. Ústřední mocnosti se v roce 1918 hroutily jak vojensky, tak i hospodářsky. V německém loďstvu sílilo revoluční hnutí, jež přešlo v otevřenou vzpouru. Německo složilo zbraně 11. listopadu 1918 a německé ponorky se vrátily do Kielů. Vítězné velmoci si mezi sebou rozdělily 172 německých ponorek, jež většinou použily na rozličné pokusy. Německu zůstalo pouze 6 bitevních lodí, 6 křižníků, 12 torpédoborců a 12 torpédovek. Ponorky a letectvo mu byly zakázány. Německo přestalo být námořní velmocí a ani v budoucnu se jí nemělo stát.

(krast)

ČEPOBITÍ

Recitátoři 2. kategorie - středa

Kofránková: Já vždycky čekám na recitátora, který přijde a říká text, který nemůže neříct. Mám velmi ráda angažovanou poezii. Ráda slyším něco, co s váma cloumá. Neobjevily se tu úplně špatný výběry, ale chybělo mi osobní zaujetí pro věc.

Anna Bahnerová

V. Klimáček: Plyšáci

Urbanová: Vy jste tomu textu dala nadhled. Cudné prostředky.

Vacek: Možná jsi příliš jela ve stydlivý rovině.

Petrliková: S chutí jsem se na vás koukala.

Váša: Mrazivé gestické a intonační detaily.

Bára Purmová

J. S. G. Jarkovský: Smutek

Váša: Minimalistické napětí. Klaunské schopnosti. Ale hra s divákem by mohla být srozumitelnější. Místy to bylo monotónní.

Vacek: Gradace tempa by mohla být větší. Naučná přednáška pěkná, ale chyběl mi tvůj postoj k tématu. Proč si z toho děláš srandu?

Kofránková: Tleskám výběru. Ale kdo nám to říká?

Za koho jsi tam byla? Nevytvořila jsi figuru.

Petrliková: Chválím za techniku řeči.

Martin Řehák

E. A. Poe: Umění stát se lvem salónů

Vacek: Schází mi tam informace, že je to celé útok na něco, satira, je to rozdrobeno na jednotlivé epizody. Chybí mi jistá razance v situaci s otcem.

Urbanová: Pečlivěji uvažujte o dikci.

Váša: Přitažlivá dekadentní atmosféra.

Kofránková: Scházeli mi klíč, jak to máme číst? V jaký jsme době? Kde to jsme? Markýzové, kurfiřti... Vysmívá se to snobům?

Jana Hollá

I. Dousková: Jak byla Olinka mrtvá

Vacek: Rozpaky z konce. Přestalo to, místo toho, aby to skončilo.

Kofránková: Je dobře, že neděláš Báru Hrzánovou.

Petrliková: Uvolněte si čelist.

Váša: Sympatický! Nevím, do jaké míry je vaše stylizace hraná, do jaké míry přesvědčivá. Mrkání je až příliš.

Urbanová: Hranice stylizace do dítěte je nebezpečná.

Iva Gejdošová

Jří Suchý: Cecilia

Vacek: Není úplně srozumitelné, že ona si to všechno vysnívá. Struktura příběhu je jasná a jednoduchá. Expozice, jeden obraz, druhý obraz, třetí obraz - každé ten obraz je odrazem části její duše, jejího osudu. Odstíny jejích pocitů jsou důležité. Gradace a paradoxy.

Urbanová: Zpřesnit rámec a zkonkretizovat, co je ten sen.

Váša: Mělo to tah. Elán.

Vít Malota

Ch. Baudelaire: Zpověď

Kofránková: Pěkný, zpěvný překlad. Ale vy jste teda tomu verši dal pěkně na frak. Měl jste nádhernej tah na bránu, působilo to velmi adrézně „Vy něžná sladká ženo...“. Něžný.

Váša: Baudelaire proklamoval dokonalou formu. V práci s veršem spočívá jeho genialita. Ale vaše zprózování je k té básni kruté.

Vít: Já vím, že jsem tohle způsobil, vím o zpěvnosti. Mluvil jsem o textu s Alešem Vrzákem, a ten mi poradil, abych to více otevřel. Já jsem to udělal a takhle to dopadlo.

Vacek: Když ono je to tak, že ty musíš nejdřív perfektně zmáknout strukturu, a pak vetknout osobní vklad. Rytmus!

Eva Oschová

E. Farjeonová: Krejčí

Kofránková: Pěkně pracuješ se slabikami, Šrut by byl potěšen, ale nemůžeš si další slabiky přidat! Pěkně zpíváš.

Eva: Přidávala jsem si verše, protože ta báseň je hrozně jednoduchá.

Váša: Já jsem hudebník a mně to vůbec nevadilo. Nekoukal jsem do textu, protože jsem nechtěl přijít o jediné vaše gesto. Eva splní, co slíbí. Neviděl jsem jediné gesto, neslyšel jediný zvuk, který by nebyl promyšlený.

Jan Machalka

A. Georgiev: Arthure, ty děvko umění

Kofránková: Bylo to poněkud bledničkovité, chudokrevné. Chybí tam údery, zoufalství.

Urbanová: To je přece vašeň, strašně silná vašeň, ale bylo to pod hladinou, což je strašně škoda. Krásný text.

Kofránková: Ze slov je poznat, že se ocitáme na pokraji lidských možností. Je třeba odstínit: tady se milujeme, tady tě chci zabít, tady jsem žárlivý...

Váša: U těchto exaltovaných textů hrozí nebezpečí, že to bude směšné. Musí se to opravdu dobře

připravit, aby nikoho ani nenapadlo se zasmát.
Vacek: Jsou tam místa plná citu, ale jsou tam místa, který jsou vzteklý, agresivní. To tam musíš dostat.

M. Nejedlý

J. Pilař: Arachné

Kofránková: My jsme se shodli, že máme problém s textem samotným. Můžeš recitovat, máš na to, tak čti a najdi si něco lepšího.

Vacek: Není, co ti vytknout, ale je to nevzrušivý, informativní.

Váša: Jestli vás zajímají dějiny, tak se podívejte, jak si to ti starí Řekové vyprávěli. Oni to vyprávěli jako posvátné příběhy (včetně všech pikanterií).

Natálie Dunglová

K. Poláček: Život ve filmu - Láska mateřská

Kofránková: Ty jsi z Poláčka úplně vypadla. Ty bys mohla hrát Rampepurdu Rampepurďáckou. Přesně jsi to vystihla. Balanc mezi laskavostí a nadhledem.

Vendula Čepicová

K. Legátová: Káča

Kofránková: Jste taková rozpuštěná a vypuštěná. Musí to být všechno víc. Vona furt fňuká a fór pak unikne. Máš krásnou barvu hlasu, a až tě něco přinutí doříkávat slova, tak to bude pěkné.

Urbanová: Na hranici slyšitelnosti. Příliš lyrické. Vždyť je to vzpoura proti Bohu!

Kofránková: Dívejte se vobčas na znamínka, co jsou na konci věty, voni jsou vcelku návodný.

Adam Hošek

J. Čapek: Chlapec

Kofránková: Ten text je objev. Pěkně buduješ tempo. Zápas motýlův.

Váša: Možná, když je v textu slovo motýl, tak svítí červený vykřičník, pozor: sentiment. Pozor na to, je to tenký led. Mám tu dokonce napsáno: citové vydírání. Moje oblíbená rada: Nahrajte se a poslouchajte svůj hlas, pomáhá to.

Petrlíková: Neměla jsem potíž s citovým nátlakem, ale bacha na poetické mlžno.

Václav Kallus

V. Hrabě: Romance

Kofránková: Nó, konečně zase verše jsme slyšeli, ale zase dostaly na frak. Vono se furt říká, že Hrabě musí ject, že je tam to blues...nemusí! Ale úplně rozsekat to taky nejde.

Vacek: Proč třeba roztrheš slova krasavec a měsíc, vždyť to je krasavec měsíc.

Kofránková: Vona se tak plazí ta báseň.

Václav: Já nemam absolutně tušení, kde jsou tam ty verše. Už jsem dlouho neviděl původní podobu.

Veronika Kvapilová

Jiří Hájiček: Rybí krev

Urbanová: Tam je přece konflikt. Vy nás na to vůbec nepřipravíte, nebudujete ho.

Kofránková: Rozhovor s panem Tušlem nám nedává tušit, že je v té obci takový dusno. Divnej výběr textu.

Váša: Váš přístup mi připadal naivní. Ale bylo jasné, že je to osobní, že je to pro vás důležité.

Kofránková: Používáš úsměv, to nedává valný smysl.

Adam Langer.: Mě ten úsměv připadal místy docela opodstatněný, dávalo to některým větám zvláštní význam, jakože „Ono to nebude tak zlý.“

Vacek: První část textu je schematická, moc to

nebaví mě a mam pocit, že ani tebe. Ale druhá část o rozpadu vztahu, tam jsi najednou byla a bylo to velmi silný. V první půlce ses dopouštěla technických chyb a tím pádem neautenticity, v druhé půlce jsi najednou jela a byla uvěřitelná.

Adam Langer

E. Dutka: Pod vodou

Kofránková: Neděláš odstavce, ale tam jsou přece zlomy v ději, zejména na konci. Je to trochu nepřehledný. Pochvala za budování napětí. Člověk leze s tebou tím potrubím.

Váša: Obdivuhodný výkon, všechna čest. Přednes mi připadal dobrý, ale ne úplně vynikající. Chtělo by to něco přidat, možná v intonaci, v rytmu, aby to bylo opravdu strhující.

Petrlíková: Určitá monotónnost v projevu.

Urbanová: Nespustila jsem z vás oči. Ve vás je něco, co člověka nutí poslouchat. Bylo mi líto, že pointa trochu zmizela.

Vacek: Já jsem s koncem neměl problém, nevadilo mi, že jsi tím zlomem nenápadně projel.

Adam: Nechtěl jsem to zdůrazňovat, abych se vyhnul patosu.

Vacek: To je dobře. Vyřkneš zprávu, že hrdina umřel, bez mrknutí oka, chladně. To, co mi schází je proměna vnitřního pocitu před koncem. Vždyť cíl se blíží a blíží a on překážky úspěšně překonává. Stav blaženosti je důležitý.

Dalimil Ševčík

Vladimír Holan: výběr z textů

Dalimil: Chtěl jsem dělat něco od Holana. Složitě jsem hledal něco, co bych mohl přednášet, aby se to líbilo alespoň mně, když ne vám. Tak vznikla koláž.

Váša: Když jste přišel na pódium, tak jsem se lekl, že bude nějaké umění, ale potěšil jste mě, to byla performance. Uvěřil jsem vám.

Urbanová: Víte, co chcete říct a máte dar upoutat nás. Holan má tajemství, to jste naplnil.

Dalimil: Složil jsem to z mnoha zdrojů.

Vacek: U Holana to vůbec nevádí, jeho verše přechází ze sbírky do sbírky.

Váša: Best of Holan.

Urbanová: Vylepšete sykavky.

(máš)

ČEPOBITÍ

Recitátoři II. kategorie - čtvrtek

Natálie Šerá

Radmila Adamová: Little sister

Kofránková: Čekala jsem proměnu v posledním odstavci, přišlo mi to až příliš jednoduché. Zaplaťpánbů jste ho zaškrtila!

Petrliková: Vnímala jsem, že máte energii tak na 80%.

Urbanová: Nejsem si jistá, že tento text vám dává příležitost využít své dispozice.

Vacek: Měl jsem problém s nepřírozenými nástroji, které používáte, neautentické intonace. Na začátku jste působila mnohem přirozeněji než na konci, přestal jsem vám tu historiku věřit.

Váša: Na začátku mi to připadalo příliš afektované.

Kateřina Röderová

Ivana Myšková: Nícení

Kofránková: A vy takhle v civilu otevřete i pusy? Vy jste začala se zaťatými zuby.

Petrliková: Vaše mluva je škoda, protože jste mě zaujala. A ten text je zvláštní.

Vacek: Zlobí mě podivnosti v té interpretaci. Obsah textu je sám o sobě dost komplikovaný, akcent jinde, než bych ho já cítil.

Urbanová: Přišlo mi, že vám ten text přišel takový uplakaný.

Kofránková: Ona ta autorka je taková sténavá chudoběnka, tys to vcelku vystihla.

Váša: Mě to kňourání trochu znervózňovalo, ale pak jsem si uvědomil, že je tam hodně zajímavého.

Vacek: Ty v sobě máš něco, co jde proti tý ufňukanosti.

Kofránková: Jo a říkáš „tag“ místo „tak“.

Lenka Benešová

Dorota Masłowska/B. Gregorová: Královnina šavle

Kofránková: To sis sedla na tygra, ale my ti drželi palce a podařilo se ti to.

Lenka: Já jsem se dneska u toho trochu nudila.

Vacek: My jsme z toho byli všichni nadšení.

Váša: Lepší než Čokovoko.

Petrliková: Šušká se o tom v Uherském Hradišti.

Lenka: Tam mi dělal Honza Mrázek ještě beatbox, aby to bylo více trendy.

Urbanová: Dobré prostorové řešení, kontakt s divákem, bylo to na mě trochu rychlé.

Váša: Krásný příklad hudebnosti a rytmizace, dobrý timing.

Kamila Svárovská

Helmut Heissenbüttel/J. Hírša, B. Grögerová: Brány kdepaks

Váša: Moc se mi líbilo, že to bylo prosté, dobrá práce s timingem/- na začátku jsem si říkal „to je všechno?“ a na konci „To je všechno!“.

Vacek: čekal jsem opičárnu, ale jdeš naprosto přesně v duchu toho textu, v té hře, metafoře, na konci jsem byl uhranut. Nescházela tomu vaše představa, to bylo to, co tomu dodalo sílu.

Kofránková: Fascinuje mě, když se stylizace textu setkává s civilním životem, tak vzniká humor, a to mě vždycky znovu překvapí.

Jan Mrázek

Jan Skácel: Píseň o nejbližší vině

Kofránková: Ta báseň je slavná proto, že je tak jednoduchá. Spolknul jsi počáteční „a“ a už z toho nebyl jamb. To je chyba. Co se stane, když si člověk vezme na soutěž miniaturu? Všechno je najednou vidět.

Urbanová: Překvapilo mě, že jste to říkal s úsměvem, protože pod textem je strašná tragika a životní zkušenost až na krev. Nejsem si jistá, jestli tahle báseň snese ironický nádech.

Vacek: Klíčový spor je uchopení tématu, měl jsem pocit, že o tom úsměvu nevíš.

Kofránková: Ta báseň má v podtextu zcela určitě plíživěj sex.

Anna Novotná

Jaques Prévert/M. Bieblova: Láska mě stvořila

Kofránková: To je ta nahatá!

Vacek: Věčná otázka: Co vás holky na tom textu tak bere?

Urbanová: Drsnost, která by tam měla být od začátku do konce, mi tam chyběla.

Kofránková: Má to strukturu šansonu, na konci ses při předposledním verši zajíkla - to byl nejhezčí moment, tos byla ty.

Váša: Bylo by fajn dotáhnout stylizaci, víc si nasadit masku pouliční zpěvačky.

Sabina Šlachťová

Julio Cortázar/I. Hazalová: Návod na chůzi do schodů

Váša: Velice se mi líbilo to, co jste udělala za práci od krajského kola, tady to bylo plastičtější, přesné s gesty, s polohou v prostoru.

Kofránková: Neznám ten text, tebe jsem viděla poprvé, trochu jsem čekala, že to bude větší psina - v té přednášce jsou závorky, tys je nevyužila. Nejvíce by se mi líbilo, kdybys tam měla schody, a pak se o ně přerazila.

Vacek: Humor je jemný, působila jsi starostlivým dojmem.

(Vacek a Kofránková debatuji o schodech.)

Vacek: Občas jsem věčný, že tam není nic na sílu, že mě nic nedráždí.

Sabina: Chtěla jsem primárně udělat konec, ne vtíp.

Petrliková: Pro mě malinko vlažný projev.

Eva Hadravová

Marina Cvetajevová/ J. Štroblová: Poéma konce (...)

Kofránková: Bylas dobře překvapená na konci. Chtělo by to ostřejší protiklady, je potřeba víc vyjevit charakter. Myslím, že to Eva přemastila.

Vacek: Chvillemi jsem se v dialogu neorientoval, ztrácel jsem se, čí je která replika. Nešla z toho na mě emoce, byla tam místa, která pro mě vyšla falešně.

Urbanová: Emoce jsou nahrazeny patosem, už když jste řekla název a dílo autora.

Petrlíková: Pro mě to byl jediný text, u kterého jsem měla emocionální zážitek.

Váša: Exaltované. Váš styl mi není blízký, ale od minulého provedení jste na tom zapracovala.

Budujete si svůj styl. Pokud se ptáte, komu z pedagogů důvěřovat, tak možná začnete u sebe.

Daniela Walová

Andrzej Stasiuk: Maryška

Vacek: Text se nedá číst, ale tvá mimika, gestikulace, mluva jsou tak samozřejmě přirozený, až jsem z toho u vytržení (Váša: Já taky!), jsem z toho na zádíčkách!

Váša: Jste přirozená a zároveň přesná.

Urbanová: Vyšel vám závěr s tajemstvím, bylo to udělané velmi jemně a chytře.

Johana Chumová

Marguerite Durasová: Milenec

Vacek: Ujíždějí ti akcenty z předložek, trháš věty, děly se naprosto nepřirozené, umělé momenty, nefungovala přímá emoce skrze jazyk (erforma).

Váša: Mě to připadalo nedodělané, působilo to jako slibný náčrtek.

Kofránková: Líbila se mi druhá část, četla jsem tam kalkul postavy, kdy si pořídí milence jako vzpouru proti rodině.

Karel Mařík

Hacques Prévvert/J. Žáček, P. Skarlant: 5 básní z knihy „Jsem jaký jsem“

Urbanová: Poezie s kytarou - když si někdo do recitačního vystoupení vezme hudební nástroj, může to být signálem, že slovu nedůvěřuje. Závěrečná báseň nebyla dramaturgickou tečkou.

Vacek: Výrazné hudební předěly, mezitím placaté slovní plochy. Básně v tvé interpretaci musí mít větší obsah. Nechápal jsem Mišíkovu melodii mezi básněmi.

Karel: Chtěl jsem vytvořit souvislost s básní následující.

Kofránková: Hudební předěly dělají takovýto poetično -

Holan: Poetické zabíjí poezii!

Kofránková: Koláž je minimalistická, ale působí nahodile.

Karim Tarakji

Mellissa James Gibson/P. Dominik: SIC

Kofránková: Co tě vede k tomu říkat sic místo sik jako z latiny? Mám pocit, že rád vyprávíš, že si to gustýruješ. Jednou tý babě neřekneš stejně!

Váša: Zajímavá oscilace mezi očividným přehráváním, ale posléze velice přirozeným projevem, jste rozený bavič.

Petrlíková: Bavila jsem se situací, do které jste mě navnadil.

Urbanová: Prospělo by tomu rozdělení jednotlivých situací. Myslím, že u vás text není dost pevný.

Chtělo by to přesnější dikci.

Jan Stehlík

Louis de Bernieres/V. Janiš: Kázání otce Garcíi

Váša: Kontrast mezi tím, co jste nám nabídl a vaším drmoláním. Parodické tremollo! Skvělá práce s publikem.

Vacek: Já se královsky bavil, myslím, že kazatelství můžeš normálně provozovat.

Urbanová: Líbil se mi výběr textu. Když jste přišel a podíval se do publika, získal jste si ho. Talent máte, ale musíte zlepšit techniku projevu.

Jarek Jurečka

Petr Hruška: Darmata, koláž

Váša: Sláva! Fyzická akce s nebezpečným náznakem! Líbilo se mi to hodně. Báľ jsem se, jestli to není ilustrace, ale pak mě ta kompozice přesvědčila, že je to promyšlené. Dramaturgie, energie, výběr fyzických akcí byly moc dobré.

Diskuse s diváky o tom, co je to recitace a co je to herectví. Přehlídky „učebnicových definic“. Nakonec stejně hledám prostředky, jak to, co mám v sobě, předám někomu jinému - bývaly časy, kdy se zakazovala gesta - vzpomínáme na Lukavského, metafora, ilustrace - máme povinnosti hledat příklady, které jsou sporné. Padají zásadní sdělení o tom, jestli tady není někdo v nevýhodě, když „jen“ recituje. My nejsme prosté publikum, jsme porota. Nadržuje někdo těm, co pracují s rekvizitou?

Vacek: Zaváhal jsem nad štěkajícím a lezoucím psem, ale ostatní věci mě přesvědčily. Telefon byl úžasný, srozumitelný nápad. (Jarkovi zvoní telefon.) Kofránková: Chtěla bych více nahlédnout konceptně do té hry s textem - koláž mě trochu mátlá. Urbanová: Nahrávka krásně řečena. (Kofránkové zvoní telefon.)

ČEPOBITÍ

Adam Steinbauer

Maurice Ogden/J. Zábřana: Balada o katovi

Vacek: Vynechal jsi několik částí v textu. Myslím, že víš, proč to chceš říkat. Bylo to pro mě malinko „akademický“. Ne, že bys byl odtažitý, ale ta osobní zaujatost by mohla být silnější.

Kofránková: Výborná báseň na shromáždění skinheadů! S přímou řečí pracuj s plavně, nemusíš ji oddělovat.

Petrlíková: Máte dobře postavený hlas a jeho barvu.

Váša: Mně to zpěvně připadalo buď příliš, nebo málo – buď více civilní projev a podtrhnout sdělení, anebo vytvořit rekonstrukci trubadúrského projevu.

Lucie Schneiderová

Renaťa Francová: Jsem blbá, trapná a nesportovní! Prostě jenom ženská!

Vacek: Není to hoch literatura, je to novinový fejeton. Pobavíš, potěšíš, vyvětráš.

Kofránková: Myslím, že jsi od krajského kola zapracovala. Odlehčené, zprůhledněné. Sedlo si to.

Marie Bláhová

Ilja Hurník: Justýna

Váša: Nemůžu říct, že jsem tam našel jakoukoli závadu, ale je to delší text a trochu monotónní. Jinak pečlivé a čisté zpracování.

Vacek: Ta předloha se zbytečně vleče.

Petrlíková: Já jsem příběh se zájmem sledovala a ani na chvíli jsem se nenudila.

Kofránková: Podle mě je to odkaz na Juliettu/Justinu od Markýze de Sade a erotika by byla zajímavým okořeněním. (Vyprávění o markýzovi de Sade.)

Kryštof Krhovják

Edgar Lee Masters/J. Kolář, Z. Urbánek, E. Frynta: Spoonriverská Anthologie

Váša: Práce s hudebním nástrojem, se světlem a fón s tvářema jsme všichni velice ocenili. Bylo to čisté. Trochu mi to připomínalo žánrové cvičení v retro, zajímalo by mě, co byste dělal s osobnějším materiálem.

Petrlíková: Divadelní zážitek bez katarze.

Připomnělo mi to inscenace Dejvického divadla, kdysi dávno...

Vacek: Co ti máme říct, no. Líbilo se nám to.

(zuz)

Kofránková: Dodávejte texty velkým písmem! Nad malými písmeny se dost trápíme.

LILI MARLEEN

Slavná píseň Lili Marleen byla napsána hamburským spisovatelem a básníkem Hansem Lepem v roce 1915 před odjezdem na ruskou frontu. Hudbu složil Norbert Schultze (německý skladatel, který později proslul jako autor vojenských pochodů Bomben auf England či Das U-Boot-Lied, ale i oper a muzikálů) v roce 1938.

Za druhé světové války tuto píseň (v podání Lale Andersenové) pravidelně vysílaly snad všechny rozhlasové stanice Wehrmachtu, takže se stala „osudovou písní“ německých vojáků. Získala si oblibu i mezi spojeneckými vojáky. Přestože text je napsán z pohledu vojáka, hrála se píseň především v podání zpěvaček – například Marlene Dietrichové, která Lili Marleen nazpívala pro americké vojáky. V roce 1944 byl v Británii natočen film The True Story of Lili Marleen.

Přes svou oblíbenost byla později píseň nacistickým režimem zakázána, a to pro svůj „pochmurný až depresivní text“. V roce 1980 natočil německý režisér Rainer Werner Fassbinder film s názvem Lili Marleen. Píseň Lili o Lili Marleen složil Jiří Suchý s Jiřím Šlitrem pro kabaret Jonáš a tingl-tangl (1962).

Vor der Kaserne
Vor dem großen Tor
Stand eine Laterne
Und steht sie noch davor
So woll'n wir uns da wieder seh'n
Bei der Laterne wollen wir steh'n
! Wie einst Lili-Marleen. !

Unsere beide Schatten
Sah'n wie einer aus
Daß wir so lieb uns hatten
Das sah man gleich daraus
Und alle Leute soll'n es seh'n
Wenn wir bei der Laterne steh'n
! Wie einst Lili Marleen. !

Schon rief der Posten,
Sie blasen Zapfenstreich
Das kann drei Tage kosten
Kam'rad, ich komm sogleich
Da sagten wir auf Wiedersehen
Wie gerne wollt ich mit dir geh'n
! Mit dir Lili Marleen. !

Deine Schritte kennt sie,
Deinen zieren Gang
Alle Abend brennt sie,
Doch mich vergaß sie lang
Und sollte mir ein Leids gescheh'n
Wer wird bei der Laterne stehen
! Mit dir Lili Marleen? !

Aus dem stillen Raume,
Aus der Erde Grund
Hebt mich wie im Traume
Dein verliebter Mund
Wenn sich die späten Nebel drehn
Werd' ich bei der Laterne steh'n
! Wie einst Lili Marleen. !

U vstupní brány
našich kasáren
lucerna právě
začala už plát
a pokud také dnes svítí
já opět Tě zas uvidím
zde svou Lili Marleen

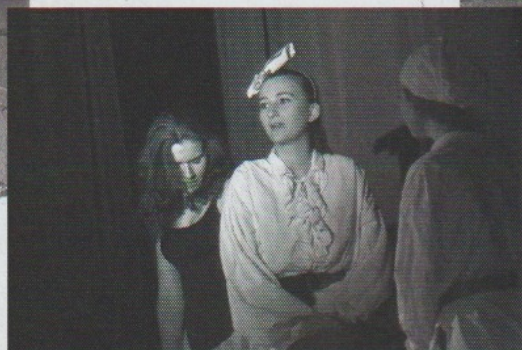
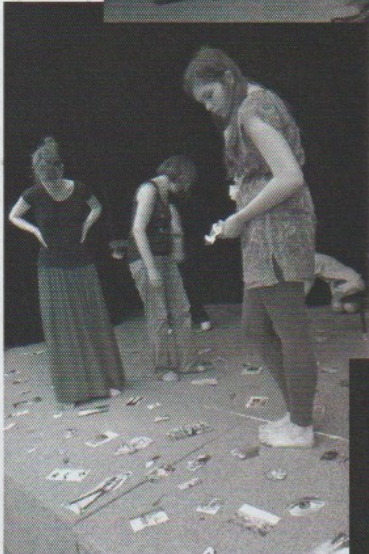
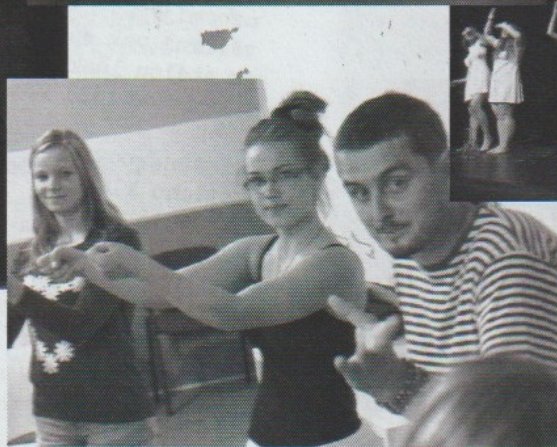
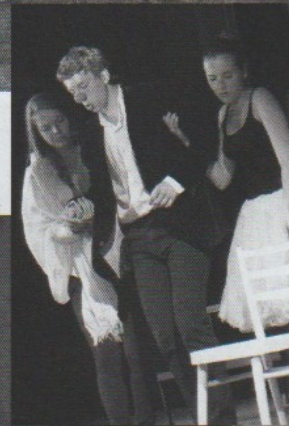
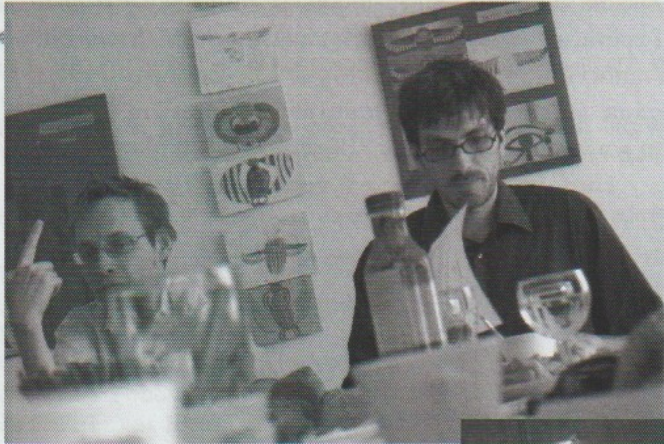
Dva stíny prolnou
v jeden splývají
dny lásky naší
nepomíjejí
všichni pak spatří pod lampou
tu stálou lásku neměnnou
s krásnou Lili Marleen

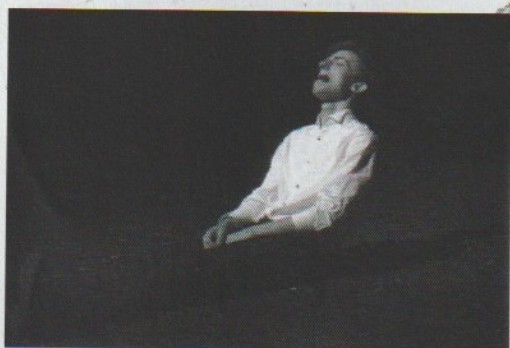
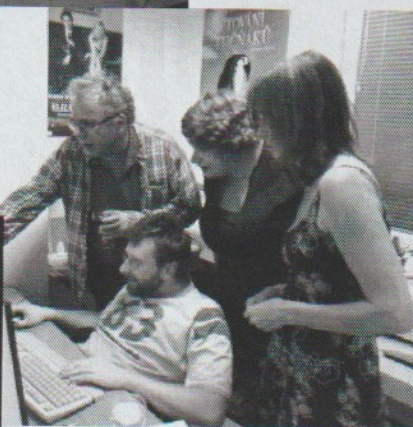
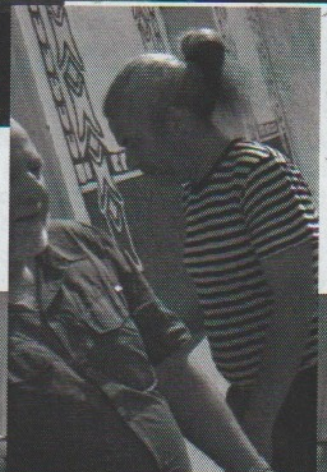
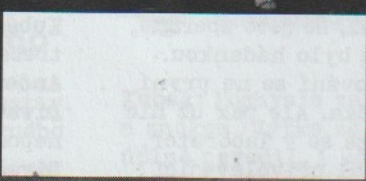
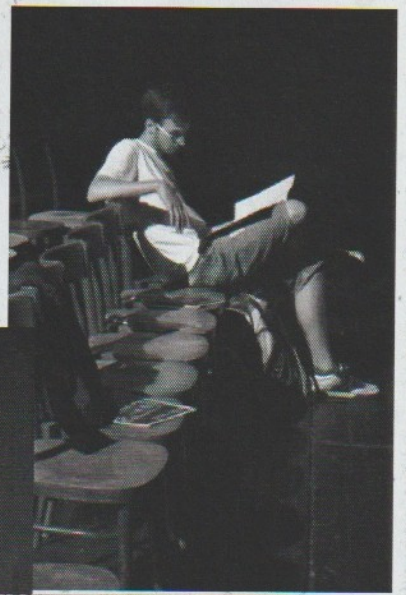
Strážný povídá
potichu klepej
jinak tě vítá
katr ztemnělej,
s půlnocí musíš tady být
tak loučím se, já musím jít
sbohem Lili Marleen

Zná chůzi tvojí
kroky rozhodné
když nepřicházíš
večer uvadne.
Až jednou nepříjdu tam víc
kdo pod lampou ti zlíbá líc
krásná Lili Marleen

Od zemských strastí
až odpočína
svobodně já snít
o tobě budu
S hočnī mlhou se vrátím zpět
tam pod lampu, kde byl náš svět
tenkrát s Lili Marleen.

ZE ZÁKOPU

ČEPOBITÍ

Liberi in utero: Lanugo

Kubák: Po obou představeních se u nás ve sborově strhla diskuse o tom, co je a není divadlo poezie, ale tím vás nebudeme zatěžovat. Teď již k představení Lanugo. Začnu zobra: rituální spartakiáda, nebylo tam ani drama, ani poezie, možná to nebylo ani divadlo. Byla to obyčejná jednoduchá etuda, která popisovala jednoduché těhotenství. Je to takový malinký, nevýrazný, slaboučký projektíček, který mě nestrhnul, nedotknul se mě. Je ošemetné, když jsou projekce zajímavější, než dění na jevišti.

Vordová: Dokument o tom, jak probíhá ideální těhotenství. Ale ten dokument nebyl přesný. Například to, že dítěti netluče srdce stejně rychle jako matce. V děloze není ticho, dítě normálně slyší, co se děje okolo.

Anderle: Já jsem hořce litoval, že jsme dostali text a tím pádem jsem od začátku věděl, že jste spermie, byl bych raději, kdyby to pro mě bylo hádankou. Na začátku ukážete příběh zamilování se na první pohled paní spermie a pana vajíčka. Ale pak už nic vztahového nerozvíjíte, proměníte se v laboratoř, představoval jsem si sci-fi rituál přivolávající plodnost v době, kdy už se žádný děti nerodí.

Bárta: Ilustrované leporelo, chybí mi větší metafora. Etuda, která se moc nerozvíjí a není to divadelní tvar.

Kubák: Všeobecná sterilita, například v mnohosti, je to pět úplně stejných podob těhotenství.

Šotkovská: Nemám problém, že to není postaveno na dramatické situaci. Existuje mnoho divadel, které nepracují s dramatickou situací. Já jediná jsem, když jsem to viděla poprvé, nevěděla dopředu, o čem to bude. Došlo mi, že jde o těhotenství až někdy v půlce a začala jsem si všimnout nepřesností v detailech. Napodruhé mě už ty obrazy nebavily

a nepřesnosti, o kterých jsme mluvili v krajském kole, jste nenapravily. (Red. pozn.: Vzhledem k tomu, že rodit mohou rodit jen ženy, zvolili jsme příčestí minulé ženského rodu.)

Bárta: Uznávám atmosféru. O stylu: chce to být pantomima, která se porušuje. Choreografie, která se pak zklidní a stane se rituálem. Začátek je hrozně uběhaný. Otázka projekce: Je to dost popisné. Možná by to šlo vyjádřit jinak.

Anderle: Výtvarná instalace. Bylo by pěkný, kdybyste někde takhle stály třeba osm hodin.

Kubák: Ne osm hodin, devět měsíců by tam měly stát!
Soubor: Původně jsme to tvořily pro vernisáž. Nešlo nám o situaci, ale o obraz.

Kubák: Radím vám, kdybyste s tím někam jely, abyste neavizovaly, o čem to bude.

Soubor: My jsme nečekaly, že bude v časopise anotace.

Kubák: Měly jste přijít do redakce a říct jim, ať tam třeba otisknou obrázek samopalů, místo anotace.

Anderle: Samopalů tam mají dost.

Divačka: Já jsem nic dopředu nevěděla a vůbec jsem nepoznala, že se hraje o těhotenství.

Divačka jiná: Já jsem se chytla, když se omotávaly šňůrou. Ale oni se od ní odpojily ještě před porodem, a tak jsem změnila názor a řekla si, že jsem se asi spletla.

Doubrava: Óda na těhotenství. Bylo by lepší udělat trochu větší kompozici hudební, výtvarnou, opravdovou skladbu. Zůstalo to jenom jako taková ochutnávečka.

Bára: Bavilo mě, když jste pracovaly s mikrofonama, mrzelo mě, když zazněla reprodukováná hudba. S mikrofonama se dá určitě pracovat mnohem zajímavěji.

Členka souboru: V anotaci by mělo být napsáno: Celoroční projekt na téma „něco krásného.“

Dohráli jsme: Tak trochu Cyrano

Anderle: Začne Kristián, protože je jednou z postav.

Kristián: Opět nastala diskuze o vhodnosti pevného dramatu zde. Inscenace mě zaujala, strhla, na začátku táhla. Cyrano je vhodný titul, protože může mluvit o problémech, které řešíte vy, odrážet vaše zkušenosti. Dobře jste používali to komické, klaunské, co v Cyranovi je, ale po druhé půlce klaunské začalo ustupovat činohernímu, které se vám už příliš nedařilo. Problém posledního obrazu: Je důležité, že Roxana dvacet let sedí v klášteře, Cyrano dvacet let mlčí. Je to trochu nastavovaná kaše. Klaunství se v posledním obraze už zcela vytratilo a stala se z toho... nechci to říkat a není to tak... šmíra. Já už jsem se prostě nechtěl dívat na to, jak umíráte.

Anderle: Statečně jste bojovali z veršem, úspěšně však Cyrano. Vybrat nejhezčího herce pro roli Cyrana je... (všeobecný smích)

Šotkovská: Já mám na to představení několik názorů. Já si toho vážím - jak to bylo čistý, jasný, chytře vystavený, velmi zdatně zahráný, výkon Cyrana bych podtrhla. Zároveň ale: Tu hru dle mého nejvíc ospravedlňuje fanfarónství, patos, verba. Vy jste hráli velmi uměřeně, věcně a něco tomu chybělo. Chtěli jste to fanfarónství nahradit klauniádou, ale úplně to nevyšlo, místo vztahů a situací se začala dít tahle stylizace. Důležitá je třeba proměna Roxany z preciózky na balkóně v ženu, která vkročí na bitevní pole, protože chce být s mužem, ale u vás tam najednou vesele přiskotačí.

Vordová: Vzali jste si téma, který je vaše a šli cestou toho tématu, v tom případě se přikláním ke škrtnutí posledního obrazu. Ten už prostě nemůžete zvládnou prostředky, které používáte do té chvíle.

Bárta: Je náročným dramaturgickým úkolem vypořádat se s posledním dějstvím, dokázat vytvořit ten veliký dramaturgický oblouk. Co se týče jevištní řeči, tak budu přísnější. Viděl jsem v jedné inscenace různé úrovně zvládnutí verše. Dost často se verše utopily. Mnoho technických chyb jsem odpouštěl, protože jsem viděl, že vás opravdu baví hrát si se sebou a s námi. V nejlepším slova smyslu hravé, amatérské představení, které si na nic nehraje a je ze srdce.

Kubák: Pochvala za práci s čistým prostorem a znakem. Výtka za práci s hudbou. Výběr hudby mi úplně nevalil, i když jsem nechápal, proč je hudba balkánská. Hudba se ale tak usekává a tlumí, když už je všechno postavený. Lepší by bylo, kdyby byla hudba pečlivě sestříhaná a vy byste to prostě museli za těch deset vteřin stihnou přestavbu a nazdar! Věci se dají dělat naráz: hudba, přestavba, oznámení obrazu.

Adam: Mě přišlo, že v tý hodině a čtvrt jsou tam momenty, který jsou perfektně nazkoušený, ale když to spadne do vážna, tak vám to prostě nevěřím. Najednou jste v těch vážnějších pasážích jenom stáli a mluvili. Nechcete to třeba ještě nějak dozkoušet?

Vordová: Padá tomu řemen, no.

Adam: Já nevěřím, že by lidi vašeho věku mohli zažít takovýhle věci.

Kubák: Jak to?

Káťa: Myslíš, jako třeba tu smrt?

Adam: No, nebo třeba válku.

Kubák: A proč by to nemohli zažít?

Adam: Nevím, prostě mi to tak připadá.

Doubrava: Klaunství se odehrává spíš jako doplňěk vizuální. Kdyby se to dostalo víc do děje, zejména v druhé půlce, tak by se to tím určitě zlepšilo. Mnohdy mám dokonce pocit, že ti ten nos trochu překáží. Jako klaun bys měl víc komunikovat s divákem.

Vordová: Pravil klaun.

Kubák: Je to tragikomedie. V druhé půlce prostě víc šlapete do tragi a málo do komedie.

Bárta: Kacířská myšlenka: Co kdyby to byla víc hra na Cyrana?

Kubák: To bys to měnil od základu.

Bárta: Vždyť říkám, že je to kacířský nápad.

Kubák (šeptá): Ukřížujeme ho, heretika!

Bárta: Kdyby si třeba více rozdělovali repliky mezi sebe, byli třeba všichni pořádkem na scéně...

Váňa: To by byla úplná dekonstrukce Cyrana. Rozhodit repliky, škrtnou čtvrtý a pátý obraz...

Kubák: Co se týče erotiky a soubojů na jevišti: Tak zatím mi to vychází 5:5. Pět soubojů, pět erotik.

POETISCHER TELEGRAPH

Wilhelm Klemm

(V Průběhu 1. světové války byl plukovním lékařem ve Flandrech.)

LAZARET

Každé ráno je znovu válka.
Nazí zranění jak na starých malbách.
Prohnisané obvazy visí jak girlandy z ramen.
Podivuhodně se černají tajuplné průstřely hlav.
Chvějící se chřípí průstřelů hrudí.
Puchýře hnisajících.

Běльмо v přivřených očích těch, co jsou blízko smrti.
Rytmičké sténání střelených do břicha.
Zděšený výraz v mrtvých obličejích.

Břichomluvecké hlasy nakažených tetanem.
Jejich strnulé trudné škleby, jejich dřevěná šíje.
Cucky sražené krve, na nichž to klouže.

Škála pachů:
Velká vědra plná hnisu, vaty, krve, amputovaných
končetin,
Obvazy plné červů. Rány plné kostí a slámy.

Kdosi dřepí na páchnoucím lůžku.
Velký nemocný nahá pták. Druhý

Pláče jako dítě: kamaráde, pomoz mi přece!

Šetrná chůze zlomenin paží a ramen.
Hopsání průstřelů stehen a lýtek, tuhé kulhání
Střelených do zadku. Lezení po čtyřech.

Vyhřezlé střevo. Z roztržených zad
Vytryskla slezina a žaludek. Křížová kost zeje.
Na pahýlu po amputaci se maso vzdouvá do výšky.

Houbovitě bující proudy světla zeleného hnisu
Tečou; nad masem se vypínají
Pulzuje podvázaná tepna.

Hrůzostrašné, šubavé vravorání celého pahýlu
A řev, úpění, křik, nárek a prosby,
Mlčící hrdinství a dojemné: „Z vlast.“

Až přijde lapání po vzduchu a perlivý pot
A na šedých obličejích se usadí noc -
Vojenský hrob - dvě latě svázané křížem.

August Stramm

(Dokončil vojenskou službu jako rezervní kapitán
pěšího pluku 110, který byl při vypuknutí 1. světové
války přítomen v Alsasku. 1915 působil jako velitel
roty u rezervního pluku 272 a účastnil se zákopové
války, získal železný kříž druhé třídy. Přešel na
východní frontu, bojoval u Gorlice, v Grodku, byl
mu udělen rakouský záslužný kříž. 1. září 1915 padl
při útoku na ruské pozice u kanálu Dněpr - Bug.)

PATROLA

Kameny nevraživí
Okna šklebí zrad
Větve dáví
Kopce keře šustivě listují
Vřeští
Smrt.

Zteč

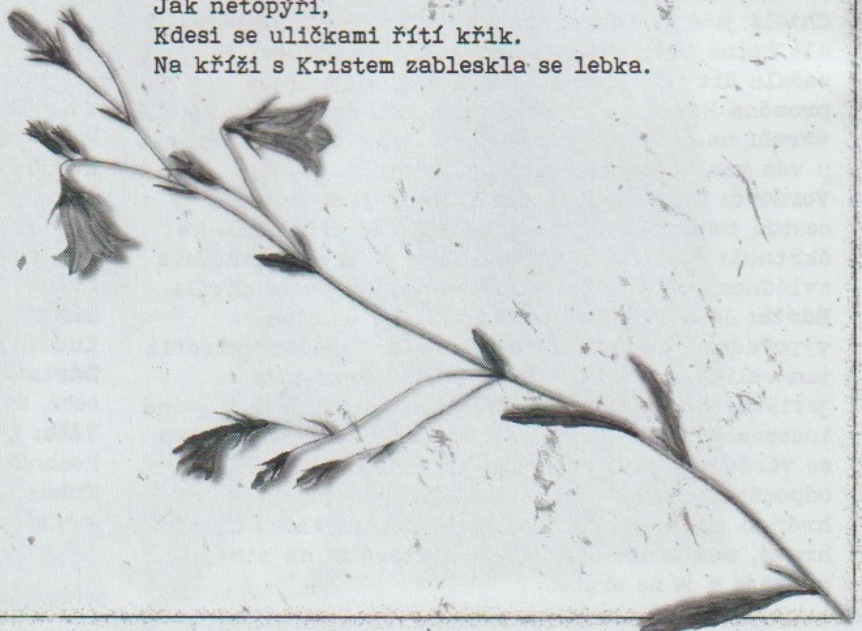
Ze všech koutů ječí strachy chtění
Kříž
Blíž
Šlehá
Život
Před
Sebou
Sem
Supící smrt
Nebe rve se v cár
Slepé divě řezničí zděšení zmar

Edlef Köppen

(Vstoupil roku 1914 jako dobrovolník do pruské
armády, kde působil do roku 1918.)

V NOCI

Mezi komíny rozstříleného baráku
Sedí měsíc a zírá na hořící ves
A skučí.
Jak závoje se jeho slzy plazí přes střechy.
Občas zašteká puška
A kulka zakousne se do dřeva či střepy -
Občas zařve dělo
A zpívající cáry pak se třepotají kolem
Jak netopýři,
Kdesi se uličkami řítí křik.
Na kříži s Kristem zableskla se lebka.

(Překlad básní: Radek Malý)

UKRAINISCHER POETISCHER TELEGRAPH

II. TEIL

Ivan Jakovyč Franko
Іван Якович Франко

Jeden z předních ukrajinských básníků z přelomu 19. a 20. století (1856/1916) je znám především svou tvorbou zaměřenou buditelsky, sociálně a politicky. Byl zároveň také básníkem lyrickým, spisovatelem, dramatikem, esejistou a literárním kritikem, historikem, etnografem, politikem a překladatelem. Byl vyloučen ze Lvovské university pro revoluční a protistátní činnost. Posléze pokračoval ve studiu mimo jiné ve Vídni. Je považován za druhého nejvýznamnějšího ukrajinského básníka, některé jeho sbírky byly například v Rusku zakázány. Vrcholem Frankovy intimní lyriky je sbírka Uvadlé listí (1896), která obsahuje prvky modernismu a dekadence.

Jen stisk... jen mžik... to že je hřích?
Proč se tak mučit stále?
Jsem prázdný ořech... k čemu bych
Tu překážet měl dále?
Když zašlo jádro, nač má žít
Zející spořepina?
Jen stisk... jen mžik... A najdu klid,
až na mne padne hlína.

(Přeložil Jan Vladislav)

Když vodu přikryjí ledy,
ztratí svůj pohyb a třpít.
Když lampu rozbiješ v kusy,
pohasne i její svit.

Když struna na houslích
praskne,
kdopak z ní vyloudí zvuk?
Ale proč píseň dál plyne
pod tíhou strastí a muk?

Cožpak je hoře šroub lisu,
že tlačí ze srdce zpěv?
A což je píseň hlas zvonu,
že dusí nářek a hněv?

(Přeložil Jan Vladislav)

Proti rozumu věřím, že měsíc, který svítí
nad mou rodnou vsí v horlyckém okrese,
je jiný než měsíc nad Paříží, Římem,
Veršavou či Moskvou...
Věřím v rodnou zem a její poezii.

Bohdan Ihor Antonyč
Богдан-Ігор Антонович

Jeden z nejvýznamnějších ukrajinských básníků první poloviny 20. století (1909/1937), prozaik a překladatel. Byl všestranně nadaný: kromě literární tvorby také skládal hudbu, hrál na housle a vyznal se ve výtvarném umění. Jeho život ukončily těžké komplikace po zánětu slepého střeva. Kvůli oficiálnímu zákazu se stal známým až v polovině 60. let. Jeho život inspiroval současného spisovatele a performerka Jurije Andruchovyče k napsání románu Dvanáct Obručí.

ZÁVĚREČNÁ

Kdo tvoje potřebuje slova?
Snad ten, kdo váží chléb a sůl,
snad ten, kdo jménem vyšší moci
letáky tiskne za bezesných nocí,
snad ten, kdo v horečkách již
hoří
a v němž hladová vzpoura vře,
snad ten, kdo žaláře jde bořit,
snad ten, kdo střeží žaláře?

(přeložil Tomáš Vašut)

ZELENÉ EVANGELIUM

Jaro - to je kolotoč snad,
na kolotoči koně bílé.
Horská ves, meruňkový sad
a měsíc jak tulipán plyne.
Stůl jasanový, na stole
Slovanský džbán, ve džbánu slunce.
Před zemí skloň se v pokoře,
před zemí stobarevnou jak sen!

(přeložil Tomáš Vašut)

(Zuz)

DEZERTÉR

Ve čtvrtek nabídla druhá kategorie 19 interpretací, 12 dívčích a 7x se představili kluci. I tentokrát jsme se nejdřív něco nového naučili. Zatímco ve středu nás Bára Purmová poučila, kterák dodržovat smutek, tentokrát nás Sabina Šlachtová učila ovládat naše těla (Julio Cortázar - Návod na chůzi do schodů). Zdá se mi, že se tenhle text může stylizovat jako vědecká přednáška, nebo si užít poeticky jeho absurditu. A Sabina se rozhodla, že bude poetická.

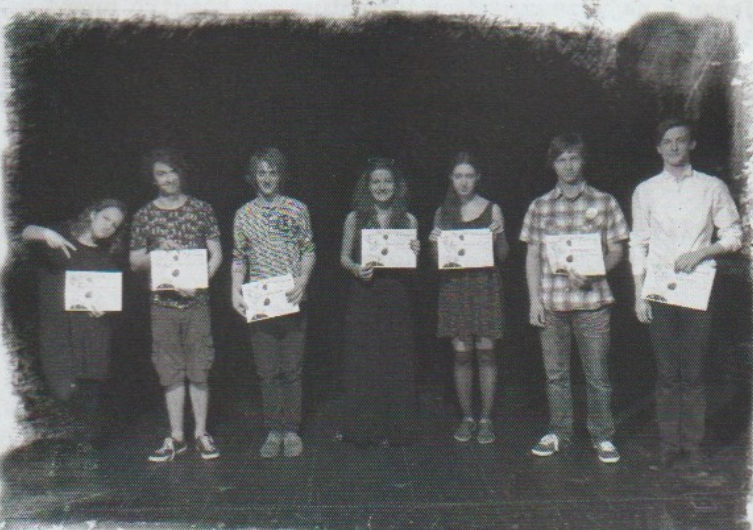
Příběh černé ovce rodiny vypravovala Daniela Walová (Andrzej Stasiuk - Maryška). Příběh o touze a vášni. Věcně, s nadhledem, a přece poutavě. Roztomile neobratné a těžkopádně zpočátku působila Kamila Svárovská (Helmut Heissenbüttel - Brémy kdepaks), ale postupně si získala publikum a to smíchem nešetřilo. Zatímco ve středu se recitátoři obešli bez rekvizit, ve čtvrtek na ně došlo. Začal s tím Karel Mařík, který texty Jacquese Préverta prokládal hrou na kytaru. Což o to, hrál hezky, ale bylo to jen takové pásmo. Šlo by to i bez muziky. Na židli se posadil i Karim Tarakji (Melissa James Gibson - (SIC)) a zase nevím, jaký k tomu měl důvod. Každopádně se ukázalo, že číst někomu knížku přes rameno může být nečekaně příjemné.

Nejsilnější se ukázala být poslední skupina recitátorů. Jan Stehlík nám nejdřív vysvětlil, jak to bylo doopravdy se stvořením světa a člověka (Louis de Bernieres - Kázání otce Garcíi). Byl působivý, přesvědčivý, uhrančivý. Jarek Jurečka nás zavedl do psychiatrické léčebny. Nebo do světa důvodů, vím já... Každopádně na konci efektně trpěl mutismem (Petr Hruška - Darjata). Adam Steinbauer nás s naléhavostí a přesvědčivě (snad zbytečně pateticky) varoval. Být pasivní, když se děje bezpráví, se zkrátka nevyplácí (Maurice Ogden - Balada o katovi). Hip-hopový román Doroty Masłowské znám v podání Pavly Beretové a Vojty Dyka (v úpravě a dramaturgii Lukáše Trpišovského), Lenka Benešová vypravovala tuhle vostrou storku (Královnina šavle) jinak, ale s podobným nasazením, s pochopením, sympaticky, i když trochu chaoticky. Bavila mě i Lucie Schneiderová líčením svého strastiplného pobytu v Egyptě (Renata Francová - Jsem blbá, trapná a nespportovní! Prostě jenom ženská!). A efektní byl výkon Kryštofa Krhovjáka, který nás provedl jedním hřbitovem (Edgar Lee Masters - Spoonriverská antologie) a který jako jediný pracoval se světlem. Možná mohla být ta procházka hřbitovem svižnější, ale i tak to stálo za to!

Dík všem recitátorům druhé kategorie, na řadě jsou nejmladší interpreti.

Jan Anderle

foto: Bob Pacholík

LAZARET

PANNY, OCASY A VODA

Dnes jsem se, sedíc v divadle, současně vznášela ve vodě - jak medúza s medúzami, jak vodní panna s vodními pannami. Voda mě vždycky dojme. Voda je léčivá - před panem Priessnitzem to věděla už dávno svatá Zdislava. A že to byla žena, věděla to intuitivně - vědmě vědy netřeba. M žského našeho věku - vědce z Japonska, pana Emota, nejdříve nutkavě dokola dokolečka napadala otázka, proč je každá sněhová vločka jiná.

Začal (jako fyzik) s vodou (matkou všech vloček) všelijak experimentovat a výsledky jeho vědeckého zkoumání ovlivňují způsob, jakým se dnes miliony lidí vztahují k vodě. Voda je anomální, ztrachtilé podivná kapalina, její pH je mezi kyselinou a zásadou, jako jediná mezi kapalinami je schopna přechodu do tří skupenství, když se narodíme, jsme z 80 procent hlavně voda. A podle výzkumů, které se začaly s vodou dělat po celém světě to navíc vypadá, že voda má vlastní paměť. Internet je našťouchán ohlasy výsledků z Emotových laboratoří i komentáři objevů z laboratoří francouzských, německých a ruských - dalšího popisu tedy netřeba, googlení je kamarád...

Kolem vody se motá tolik teorií! Někteří lékaři tvrdí, že protekční operace by se neměly provádět za úplňku, protože voda v nás (tedy i krev v našich žilkách) reaguje na měsíc stejně jako příliv a odliv vodních mas oceánů. Ženy se učily naslouchat vodě odpradávná. Ladí svůj život přirozeně podle fází měsíce, stejně jako moře a oceány. Voda je ženským živlem a měsíc ženskou planetou. Ženy jsou tedy (převážně v noci) čarující vodní bytosti. V dávných časech se dalo v každém množství vody, větším nežli malém, očekávat vynoření vodní panny. Společnost v zemích, které samy sebe titulovaly „kuturními zeměmi“, existenci mořských a vodních pannen tolerovala, ale nakonec už jen jako pouťovou atrakci v dřevěné kádi, jako ozdobu na přídi lodí a jako sošku, vznášející se nad pultem v obchodech se zámořským zbožím. To mořské a vodní panny z pochopitelných důvodů nebavilo a odlply do hlubších moří. Od dob Malé mořské vily se s lidmi už nebaví. Je s podivem, že přesto „civilizovaná společnost“ spatřovala v pannách něco výjimečně krásného a žádoucího. Dokázala si své lidské panny pěstovat mimořádně a udělovala jim rady, jak zůstat

co nejdéle pannami (bez ocasů - pochopitelně). Viktoriánský průvodce například doporučoval mladým dívkám, jedoucím vlakem, aby, když vlak vjíždí do tunelu, vložily do úst špendlík. Byl to prý jediný způsob, jak se dalo mužům, sdílejícím s pannou kupé, zabránit v líbání. Ve Francii je od roku 1910 dodnes zakázáno líbání na vlakových nástupištích. Vlaky jsou tedy pannám mimořádně nebezpečné, zatímco v bazénech se panny svobodně hemží. Závoje vlají, panny se vznášejí po vzoru lasturovitých loděnek a voda buble. Panny, velké lidské ryby se tiše otáčejí. Zdalipak stejně jako kapři - vždy severojižním směrem? Zdalipak též polykají vodu? Váha vody v tlamě plejtváka obrovského se rovná váze samotného plejtváka. Jak panny ve vodě vidí? Bobři mají průhledná víčka, takže vidí pod vodou i se zavřenýma očima a hřebenatky mají až sto blankytně modrých očí... Panny se vznášejí jako hejno bílých medúz. Jsou-li součástí menu malé medúzy, osm lidí z deseti jim nejprve ukusuje hlavičky. Zkapalněním medúz lze vytvořit levnou energii. Panny vypadají jako bílá medúzovitá embrya. Lidské tělo roste nejrychleji během prvních pár týdnů plování v děloze. Kdyby stejnou rychlostí pokračovalo 50 let, bylo by větší než Mount Everest.

(spoust)

NA BODÁK S RADOVANEM LIPUSEM

EMOCE, ZÁŽITKY, BÁSNĚ I DESTILÁTY MAJÍ MÍT SVOU SÍLU A OPOJNOST

Radku, já se tě zeptám na tvůj vztah k Prostějovu jako k městu a tvůj vztah k Prostějovu jako k festivalu. Jestli se to u tebe spojuje nebo jsou to dvě různé roviny.

To se samozřejmě nemůže nespojovat. Jedna z mých prvních návštěv tohoto města, nevím jestli úplně první, ale určitě jedna z prvních, byla právě v souvislosti s Wolkrým Prostějovem v hlubokých osmdesátých letech, kdy jsem sem přijel nejdříve jako divák, a potom jsme tu třeba v roce osmdesát sedm, osm, hráli jako host s dámákama moje představení Miloše Macourka Rodinné album. Atmosféra toho festivalu byla úžasná, byl to takový živý festival, který tak těkavě protékal celým městem.

Takže Prostějov a Wolkrův Prostějov je pro mě nerozlučné bližectví.

Samotné město Prostějov mám strašně rád, protože má v sobě zvláštní latentní napětí. Na jedné straně pól velikého rozmachu, ambicí, vábívkých možností a lákavého vzletu, ve své době největšího města s českou správou na Moravě, který se realizoval především v úžasném Kotěrově Národním domě nebo v té až exoticky působící opulentní asymetrické radnici Karla Hugo Kepky, s takřka operetními interiéry. Rozmachu, který zazářil v řadě skvostných vil rodiny Wichterle a Kovařík, vykrytalizoval v kolekci úžasných funkcionalistických staveb architekta Antonína Navrátila. To všechno je samozřejmě ona historie Prostějova jako Paříže Hané, ale zároveň to má v sobě takovou zvláštní tesknou lomenost, protože řada těch ambicí a snů o velkoměstě, které se co nevidět vyrovná Brně, Ostravě nebo aspoň Olomouci, se vlivem různých okolností nenaplnila. Vždycky, když přijedu do Prostějova na Hlavní nádraží, s velkorysou halou a hotelem, které by klidně mohlo být hlavním nádražím stotisícového města, tak je v tom rozporu taková zvláštní dramatičnost, která mě dráždí a baví. Na jedné straně ty přízemní domečky a vedle toho zase hřmotná radnice, která by mohla stát klidně na hlavním náměstí v Brně nebo i v Praze. Ty rovné ulice, které vedou přímo do obilných a kukuřičných polí, na dohled hrob Jiřího Bulise a Jiřího Wolkra, nedostavěný zámek Plumlov, který ční jako takový nikdy nedokončený barokní mrakodrap nad rybníkem, a tady kousek jako hřbet velryby vrch Kosíř a pod ním Čechy se zámek, rodem Silva Tarouca, Thomayerovým parkem a dychtivým Mánesem. Kus dál Kostelec s červeným domkem a Petrem Bezručem... Je to takový zvláštní nabitý kraj... a do toho všeho ještě Edmund Husserl se svou fenomenologií a zbořeně židovské město... je toho spousta, co mi v souvislosti s Prostějovem naskakuje...

Wolkrův Prostějov je především festival poezie. Jaké je tedy v tom prostoru místo pro poezii, jaký ty máš vztah k poezii, jací jsou tví oblíbení básníci?

V Prostějově je spousta prostorů pro poezii a grotesknost, nejen tu psanou a čtenou, ale takovou tu žitou, myslím, že město v tom napětí, v těch kontrástech, v těch rozporech a paradoxech má spousta poezie, kterou umí třeba skvěle zachytit Bob Pachořík svými fotografiemi, který ji umí svým objektivem dokonale číst. Myslím si, že Prostějov je město, které na jednu stranu hostí tuhle úžasnou literární poetickou tradici, je to město, které tenhle festival obětavě drží tolik let. Na druhou stranu, člověka rouhavě napadne, že kdyby v určitou chvíli dopoledne na jevišti Národního domu, kdy tam probíhá soutěž recitátorů, nedej Bože, explodovala bomba, tak je skoro po celém českém uměleckém přednesu, a téměř po všech, kteří se jím celý život profesně zabývají. Je to taková malá, ale velmi inspirativní a semknutá společenská enkláva, která se skutečně skoro celá vejde na jeviště Kotěrova Národního domu, a to mě vždycky fascinuje, tenhle dráždivý paradox. Oblíbené básníky..., to by bylo na dlouho... A čím dál tím víc mám spíš oblíbené básně než oblíbené básníky, čím dál tím víc mám spíš takové souřadnice různých textů, které jsou ty správné pro tu správnou životní příležitost, situaci a chvíli.

Ty tady, Radku, vedeš seminář, který se týká kaváren, vím, že jsi léta měl na vizitce titul „kavárenský povaleč“...

Ještě pořád mám...

...a vím, že to pro tebe není jen záležitost kávy, ale především záležitost určité kultury. Mohl bys nám to nějak přiblížit, jako začátečníkům, kteří neprošli tvým školením.

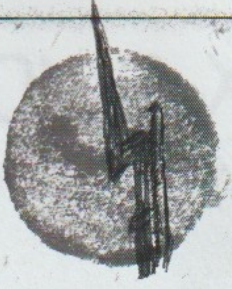
Tady v Prostějově na to téma máme čtyři dny, a stejně je to málo, tak nevím, jak to přiblížím čtenářům zpravodaje v několika větách, to je téměř nemožné, ale přesto se o to pokusím. Já jsem přesvědčen, že kavárny jsou neodmyslitelnou a zásadní součástí evropské kulturní tradice a dějiny Evropy – nejenom evropské kultury, ale záměrně říkám, dějiny Evropy – by bez kaváren vypadaly v mnohém podstatně jinak. Zrcadlení velkých dějin včetně napoleonských válek a francouzské revoluce a dalších historických zvratů se naprosto jasně odráželo v kavárnách, v jejich vývoji a třeba i v jejich nabídce a v jejich vybavení, v kavárnách vznikaly dnes tak ctihodné instituce, které si dnes s „bohémскими“ kavárnami nespojujeme, které však přesto vděčí za svůj vznik kavárenským stolcům, instituce jako je britská pojišťovna Lloyd's nebo londýnské Timesy,

nemluvě o spoustě uměleckých revui, časopisů, směrů a skupin. Koneckonců nebýt staropražských kaváren U Petržílků a U supů a U červeného orla, tak by podstatně jiným způsobem probíhalo české národní obrození, a kdovi, jak by se těm našim klopýtavým vlastencům vedlo, kdyby nebyla ta útěšná zátěš, kde se mohli scházet, protože ještě nebyla doba všech těch krásných Národních domů a Obecních domů a Rudolfiny a sokoloven. A samozřejmě kavárny mají velice těsnou vazbu na poezii a na literaturu obecně, a o tom všem si v semináři vyprávíme a zkoušíme s tím pracovat.

Poslední otázka se týká ještě jednoho tvého koníčka. Já vím, že ty máš rád mimo jiné dobrou kořalku, a tady v Prostějově sídlí pověstný obchod palírny U zeleného stromu...

Tak, aby to zas nevypadalo, že jezdím do Prostějova nakupovat kořalku a že bez kořalky nemůžu být, ale

já mám zkrátka rád věci, které trvají a které mají v průběžném chaosu nějakou kontinuitu a tradici. Mám rád, když jsem v nějakém městě, věci z toho konkrétního místa. Myslím, že je skvěle, v tomhle čím dál silnějším globálním vichru moci si v Litovli stále ještě dát litovelské pivo a v Ostravě Ostravar a ve Štamberku Štamberké uši, a že ty věci tak mají prostě být. A je úžasné, že tady v Prostějově existuje po dlouhých a mnohdy nesnadných staletích, stále ještě palírna s tak dlouhou historií a s tak tradičními výrobky, jako je Prostějovská starorežná, což je samozřejmě s trochou nadsázky takové „hanácké ouzo“, takové „hanácké pastis“.

O co méně máme toho Středomoří, tak o to více tady ty obilné lány kolem se svými vlnami a přílivy evokují dávnou a zašlou kulturu a civilizaci. Samozřejmě je smutné, že například vyhlášená Hanácká vodka změnila nejen tvar láhve a etiketu, ale především změnila taky obsah alkoholu, a místo odvěkých poctivých čtyřiceti procent, jak se sluší na všechny civilizované evropské kořalky, má teď alibistických, takřka likérových, třicet sedm a půl procenta. Kdyby se takto významně změnil Johnny Walker, kdyby se takhle změnila nějaká tradiční kořalka, ustoupila ze svého obsahu alkoholu, tak by to bylo něco, co by třeba ve Skotsku, nebo v případě Tullamorky v Irsku, vzbudilo hlasité protesty a tady to bohužel projde bez povšimnutí. Samozřejmě jsou za tím ekonomické zájmy majitele, z takovýchhle kořalek se platí jiné daně, ale přesto je to takový drobný, ale příznačný posun tradičních hodnot. Myslím si, že destiláty, stejně jako emoce, zážitky a básně mají mít svou sílu, mocnost a opojnost.

Pro mě ta palírna U zeleného stromu je jednou z takových nenápadných konstant Prostějova a je dobré, že stále trvá, zatímco mnohé ostatní tradiční místní značky, jako je Wikov nebo OP už jsou, bohužel, věcí minulosti, i ta pověst Paříže Hané a centra konfekčního průmyslu, který tu měl hluboké a důstojné kořeny je pryč, a to se bohužel děje se spoustou značek, podniků a míst, nejenom v Prostějově. Čím dál více se cení spotřební prchavost a módní zapomnění...

Děkuji Radku Lipusovi, zastánci tradičních hodnot.

(krast)

NA BODÁK S VOJTĚCHEM BÁRTOU

Ve svých patnácti letech Vojtěch Bárta konstatoval, že se nehodí do tohoto světa. Sebeironicky dokázal charakterizovat svou nešikovnost, nepraktičnost, roztržitost a zapomnětlivost. Přitom ve čtyřech letech uměl už Vojta číst a psát.

V pěti se začal učit sám němčinu a rodiče mu museli kupovat odborné knihy o přírodě a hlavně o minerálech. Kameny a mineralogie se staly Vojtovým koníčkem. Když se natáčel v České televizi dokument o mladém mineralogovi v cyklu „Nehasit, hořím“, obsahovala už Vojtova sbírka přes 3000 položek. O svých kamenech ví Vojta naprosto všechno. Zná přesně místo, hodinu, den a rok, kdy je objevil. Zná i jiné lokality jejich výskytu. Ve třinácti letech dokonce se svým prvním vzácným nálezem vyhrál soutěž o nejkrásnější minerál Národního muzea a stal se nejmladším členem jeho mineralogické sekce. Ve škole mu říkali Šutr, jeho znalosti a posedlost mineralogií a věděním vůbec v jeho patnácti letech byla neuvěřitelná. Jako by to byla odměna za to, že její příroda obdařila i zdravotním handicapem...

(z webu České televize, 2001)

Jsi tedy mineralog?

Mineralogie mě pořád zajímá, přitahují mě hromady kamení na stavbách, v obkladech budov, občas i ve šterku lze najít hotové poklady. Pořád se rýpu v zemi, na polích, v lesích, vzácně, když mám čas, navštívím třeba nějakou starou haldu. Zkoušel jsem studovat mineralogii souběžně s DAMU, dostal jsem se do třetího semestru, ale musel jsem se pak rozhodnout a vybrat si hlavní životní náplň. Jsem mineralog-amatér, k tomu, abych se mohl kamenům víc a aktivněji věnovat bych potřeboval druhý život.

Jak je daleko od kamene k divadlu?

Bliž, než si leckdo může myslet. A nemusí jít jen o kamenné divadlo, může to být divadlo se snovou strukturou krystalu vzácného nerostu. I k přírodním vědám býváme totiž taženi estetickou fascinací. A i zde se nakonec projevu je touha porozumět či pocítit to, co nás přesahuje, hledání struktury, řádu - i uprostřed zdánlivého chaosu. Toto spojuje geology a mineralogy s lidmi od divadla, básníky, blázny všech typů i zaměření.

Jsou lidé jako minerály? Daly by se tříditi dle tvrdosti, vzácnosti výskytu, rychlosti zvětvávání apod. Nemáš k tomu jako mineralog sklony?

Určitě ano, nějaké fyzikální či psychické předpoklady existují, ale je třeba mít na paměti, že každý kámen, i člověk, je jedinečný a vzácný, formuje se a přetváří v neustálém zápasu živlů... Je to prostě složité. Lidé se dají přirovnávat ke kamenům, protože i kameny jsou zvláštním případem existence. Přísně vzato, nevěřím v mrtvou hmotu.

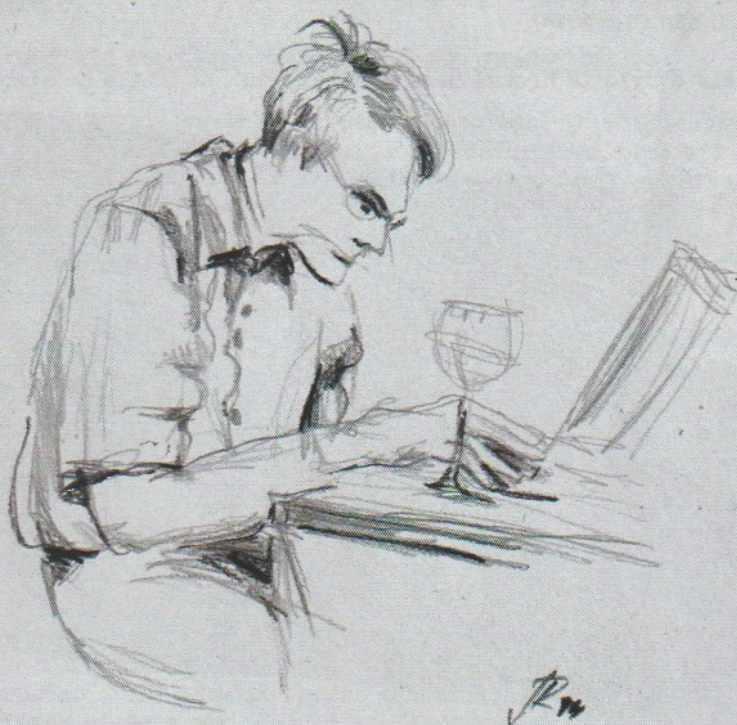
Činoherní studio v Ústí. Také bylo tvým osudem, tvým prvním profesionálním angažmá. Jako Činohrák svůj boj nevzdává, naposled se obrátilo na vedení Ústí nad Labem s propracovanou nabídkou zajištění fungování činoherního divadla v regionu. Co nám k tomuto tématu můžeš říct?

Z Činoherního studia jsem odešel před rokem a můj tehdejší odchod s nynějším děním nesouvisel, rozhodně alespoň ne přímo. Stále se však cítím být s divadlem na dálku spřízněn, boj ústeckých kolegů sleduji a jsem s nimi pořád v kontaktu. Ústeckým politikům se podařilo zničit divadlo, které jim bylo trnem v oku. Zároveň ale zásadně přispěli k aktivizaci veřejnosti. Petici za zachování divadla během necelého měsíce podepsalo skoro 25 tisíc lidí, z toho skoro 9 tisíc ústeckých občanů. To není na stotisícové město málo, nemalá část (nejen) ústecké společnosti ukázala, že jim kultura není lhostejná.

Zaměstnanci divadla přes dílčí vnitřní rozpory navenek projevili maximální soudržnost, nenechali se zlákat podvratnými nabídkami z magistrátu, radním se přes jejich opakované snahy nepodařilo situaci zamést pod koberec a každým svým dalším krokem si vždy uřízli jen větší ostudu. Vrcholem celého dění je kandidatura bohatýrské postavy, zakládajícího člena Vyžvejklé Bambule a kapelníka legendární pankáčské dechovky Sen noci svatojánské revidoval Jiřího Blackfoota Šerého na post ředitele divadla. Je to jediný kandidát, nikdo jiný než tento známý recesista se do konkurzu na uměleckého šéfa, kterého má vybrat šéfka castingové agentury zabývající se hledáním komparzů do zahraničních filmových produkcí, nepřihlásil.

Do budoucna doufám, že se nekompetentní politické mafie (nejen v Ústí) budou ztrapňovat i nadále. Byť si teď připadám naivní, chci doufat, že jim to lidé dokáží u voleb spočítat, bez ohledu na neustálou manipulaci voličů předvolebními průzkumy atd. Dále, byť jsem v tomhle opravdu velmi naivní, stále věřím, že lidé dokáží vytvořit slušné občanské alternativy zaběhaným pořádkům, které vedou akorát ke zkáze - a tady zdaleka nejde jen o divadlo.

A taky, abych mířil i do vlastních řad, a teď snad ani naivní nebudu - věřím, že lidé, kteří se snaží vytvářet kulturu v situaci, kdy jsou vytěsňováni na okraj a sociální dno společnosti, si konečně více uvědomí její politickou funkci. Nemám teď na mysli, že bychom všichni měli dělat nějaké aktuální agitky, ale jsme povinni hledat nová, vnitřně angažovaná témata a formy.

Co pro Tebe znamená poezie – kteří jsou tví oblíbení básníci?

Poezie mi dává sílu žít a dává mi nejen sílu, ale i význam a smysl života! Oblíbených básníků mám mnoho, namátkou teď a tady zmíním Bohuslava Reynka, Vladimíra Holana, Jakuba Demla, Georga Trakla, Gottfrieda Bennu, Jiřího Ortena, Ivana Blatného, Osipa Mandelštama... Mám rád poezii starých civilizací, třeba aztécký básník Cuahtencotzli v stroze řezaných verších shrnul problémy, které se dotýkají mé existence ve 21. století – to mě fascinuje... A poezie, to samozřejmě nejsou jen knihy. Nelze vůbec vypovědět, co všechno poezie je a jak mnoho znamená.

Jaký máš vztah k Prostějovu jako k městu a jaký jako k dějišti Wolkrova Prostějova?

Prostějov je pro mě Wolkrovým Prostějovem. Vnímám to tak už od dob, kdy jsem tu recitoval. Určitě je také městem se svými komunálními problémy, do kterých vůbec nevidím, jen třeba zrovna dneska jsem na procházce uvažoval, kdo tak strašně zhydil dříve krásný park U hradeb, kam zmizely desítky stromů, kolik dotací se v tom asi utopilo a či kamarádi si destrukcí veřejné zeleně namastili kapsy.

To ale spekuluji, v místních problémech se neorientuji..., vnímám to tu podobně jako většina účastníků, jako takové lázně. Jen doufám, že tu žijí i lidé, kteří se o místní záležitosti více zajímají.

A Chemické divadlo?

Chemické divadlo je spolkem, který jsme založili s pár kamarády, konkrétně se scénografkou Janou Hauskrechtovou, herci Šimonem Krupou a Danou Markovou a produkční Magdou Juránkovou. Všichni se známe z DAMU a ze spolupráce na nezávislých divadelních projektech. Těžištěm činnosti Chemického divadla, které plánuje řadu aktivit a mj. bude s dvěma dalšími tělesy od října působit v novém žižkovském prostoru Divadlo Venuše, je úsilím o experimenty na pomezí divadla, literatury a výtvarného umění a nové formy divadla a poezie. Chceme hledat jinou „chemii“, chceme být protiváhou žravé chemii světa řízeného koncerny. Věřím, že půjde o divadlo vnitřně angažované, a hlavně že nás to bude bavit. A snad nejen nás.

Děkujeme Vojtěchu Bártovi za výdrž při tvorbě tohoto rozhovoru.

(krast)

HLAS CIVILISTY

LANUGO

Já jsem byla na záchodě, takže jsem to neviděla celý. K tomu, co jsem viděla, nemůžu říct absolutně nic, protože nevím, o co tam šlo, neviděla jsem začátek, takže možná mi utekla hlavní myšlenka. (Káta Císařová)

Jó, moc se mi to líbilo, moc! Bylo to skvělý a bylo to hrozně hezky udělaný, a... .. líbilo se mi to. (Hnědovlasá holka třeba)

Bylo to zajímavé a jako na dívání to bylo příjemný, no, ale kdybych si předtím nepřečetla, o čem to je, tak nevím, jestli bych to..., asi bych to časem rozklíčovala, ale pozdějc. (Divačka která se pod příspěvek podepsat nepotřebuje.)

...velmi tiché, skoro neslyšitelné mručení o délce cca 7 vteřin... (Petr Váša)

Jo, tak byl to docela porod, ale líbilo se mi to. (Anonym)

Nó, čekala jsem, že to bude nějak gradovat víc. (Anonymka)

Kromě jiného, velmi příjemná stopáž! (Rádovan Lipus)

Zajímavé! Zajímavé! (Podepsat se nechce.)

Kdybych si předtím nepřečetl anotaci, tak bych to nazval čistou lyrikou. (Anonym)

Názor, jako že to bylo moc pěkný, bylo to vlastně zrození člověka, že, no, líbilo se mně to, no. (Jméno radši ne)

Blóblóblóblóblóblóblóbló... (Eva Spoustová)

Okouzlivější představení, líbilo se mně to, ta poetika, řekla bych, že se to vrací k takovým nějakým těm, k úplně původnímu zrodu člověka, moc se mi líbí tá práce s tím rytmem a s tím postupným probouzením. V jednoduchosti je krása, a mně se to velmi líbilo. (Lucka)

(krast)

CYRANO

Proškrtat. (Anonymní divačka)

Bylo vidět, že v těch lidech docela rezonuje to téma, ale mám problém s délkou a s tím, že některý situace jsou neudělaný a že tam jsou situace, který jsou jako rozehraný dobře a kdyby to mělo půl hodiny, tak to může skvěle fungovat, ale prostě hodina a půl, když to není jako dodělaný, tak to nefunguje. (Adam Steinbauer nebo Anonym, to je jedno...)

Bylo to povedený teda, určitě super. Herecký výkony byly skvělý, vypadalo to teda jak opravdový divadlo, ne jak vpodstatě dramatický soubor, který cvičí někde v zúšce, což bylo velmi fajn. A i taková trošku nadsázka a to, že to hrajou mladý lidi, bylo fakt jako super. Tenhle příběh byl teda zmáknutej dobře, já jsem ho viděl už asi počtvrtý, a teda v takhle mladým podání jsem netušil nebo nečekal, že to bude až tak dobrý a herecký. (Karim)

Mě se to strašně líbilo, teda hlavně Cyrano, to je prostě úplně úžasný herec podle mě, působil na mě velmi přirozeně, byl prostě úplně úžasnej a já nemám slov! (Divačka - jméno radši ne)

Bylo to velmi pěkné, vtipné, ale mohlo to být o malinko kratší. (Jana)

(krast)

foto: Bob Pacholík

KULOMETNÉ HNÍZDO

Jednou bez divadla, jednou bez poezie

Festivalová dramaturgie WP-14 na čtvrteční odpoledne 19. 6. přichystala dvě představení, která vzbudila v některých členech poroty divadel poezie zásadní otázku, proč byla do Prostějova, na celostátní festival poezie, vyslány inscenace, u nichž je jejich míra divadla, resp. divadla poezie minimálně diskutabilní. Rozhodně mi však nepřísluší tuto problematiku otvírat, nicméně nabídnu v redakci Yperitu možnost vydat k tomuto tématu speciální číslo o rozsahu minimálně 64 (akra)stran.

Výstavní leporelo

Soubor (vzniklý fúzí Děti a Jatek veselých) ZUŠ Iši Krejčího z Olomouce **Liberi in utero** přivezl na WP autorský projekt (vhodnější slovo nenalézám a možná i tohle je zpochybnitelné) **Lanugo**, který vznikl v rámci jejich roční práce na téma „Něco krásného“.

„Něco“ rozhodně vzniklo, ovšem spíše než o divadelní, nebo alespoň dramatický projekt se jedná o výtvarnou kolektivní performanci, rituálně-pantomimické ztvárnění průběhu notně idealizovaného těhotenství. Dvacetiminutovou etudu o pěti plodech v pěti dělohách doprovází projekce natočená pod vodní hladinou, ve které ve fetálních polohách plove všech deset herců-performerů. Jenže výtvarná performance nabízí mnohem širší škálu formálních i výrazových prostředků, než soubor užil. Jako by zůstalo u betaverze, sterilní demonstrace možných stavebních prvků něčeho většího, k čemuž by však byl potřeba mimo solidnější a košatější konstrukce formy i konkrétní názor a ujasněný postoj k výše popsanému tématu. Bílá sterilita naservírované série výjevů tak snadno zůstala zastíněna nečekaným předskokanem: choreografií čtyř hostesek a jednoho moderátora.

Fanfarón klaunem

Uherskohradištský soubor Dohráli jsme se v druhé půli čtvrtečního odpoledne představil inscenaci **Tak trochu Cyrano**, vycházející z razantní dramaturgické úpravy Rostandova **Cyrana z Bergeracu** (1897) v překladu Jiřího Pokorného z roku 1975. Jako funkční inscenační klíč zvolila režisérka Hana Nemravová kombinaci voicebandové klauniády s postupy dramatického činoherního divadla. Velmi dobře herecky vybavený ansámbl dokázal vkusně, čistě a jasně v téměř prázdném prostoru, s minimem rekvizit a bez topení se v historismech pojmenovat, sdělit, prožít a užít si tragikomický příběh gaskoňského šermíře tonoucího v marné lásce ke své sestřenci. Alexandriny z úst většiny herců i hereček plynuly srozumitelně, po smyslu,

s citem pro v Čechách netradiční verš i jeho stavbu. Energicky rozehrané inscenaci však v druhé části začal docházet dech a rozlomila se v půli (resp. ve třech pětinach) - jako by se inscenátoři zalekli využít komický potenciál situací tragického finále. Lehkonohé klauniády postupně mizely jak pára nad hrncem a páté, už u Rostanda dramaturgicky problematické a herecky náročné dějství, se ocitlo v těžkých činoherních okovech, které mladý soubor tíží a rozjuchané publikum nudí. Pokud by ale Dohráli jsme neustoupili z původního stylotvorného žánru a pracovali s ním i v závěru hry, zrychlili přestavby a uhladili práci s hudebními předěly, rozhodně bychom bývali zhlédli perfektní amatérskou divadelní inscenaci.

Mávám a děkuji Evičce Josefíkové, která nám sem do Prostějova inscenaci poslala!

(Ivo Kristián Kubák)

VÍTĚZOVÉ ŽELEZNÉHO KŘÍŽE

Losoval zaslepený porodce...

VÝHERCI:

I. MÍSTO - VOJTĚCH BĀRTA

II. MÍSTO - KATEŘINA CÍSAŘOVĀ

Soutěž zdaleka nekončí, přijďte k nám do redakce, hlasujte a vyhrajte úžasné ceny.

PS: Vojto, ty si svoji cenu vyzvedni v redakci!

BLBKY Z PRAHE IV

3D - A třetího dne Wolkrova Prostějova stvořil Bůh krizi.

Ivo málem dostal v Avionu přes držku. Pak zmizel, zase. Mášu to rozhodilo a opila se. Zaspala a nestihla Jarkovu recitaci. Dostala z toho všeho depku. Playlist z Avionu: Prodidži, Špinarka (2x), ty tančíš sama? Vojta s Radunou sólo! Hopy a Manu Čao pro Kubu. Gábina se rozhodla, že se začne usmívat. U oběda Zuza ječela na Radunu, Renda na Mášu, Ivo na Radunu a Mášu a před tím i na Zuzu, Raduna sama na sebe, a to všechno kvůli chybám v Yperitu 3. A Máša si sebelítostivě říká: Proč nikdo neřekne: „Děvčátka, ten váš časopejsek je ale pěkný.“ Fakt jako krize. Kryštof K. přijel asi z Holyvůdu. Marián si dneska dal první ibáček. Ale vrátil se Kuba. KUBA! Bomba!!! A Vrzi se usmívá a žádný důsno nešíří. Zítra se to vypustí. Poroda začíná bejt drsná, no slával Lipusek za žádnou cenu nechce soutěžit. Chjo. Spoust ráno vzbudila hulákající Káta. Marián: Radka, ako si to myslela tady s týmto alebo... Když zadáte do gúglu Cyrano Dohráli jsme, tak druhý, co vám vyjede je článek „Cyrano a Josefíková v Redutě.“ Přijede Kryštof? Honza Anderle si masíruje nožičky při diskuzi. Všichni porodci chlastaj při hodnocení. Ivo běsní. Káta si chtěla koupit redakci melounem. Váša rád používá slovo brilantní. Za Rendou přijeli koloušci z Plzně. Máše nevolala máma v třetí kritický den! Jsi už dospělá, Mášeno? Máša: Já nevim, dneska to bylo nák seriózní všechno.

Raduna: Mášeno, ten blondatej se ti nelíbil?

Máša: Ne, ten je moc hezkej...

Spoust: Už jsi viděla toho sexy kameramana?

Máša: Tyvoe, to je Blbka!

Raduna vrká s Lipusem a myslí si, že ho sbalí na to, že ho bude portrétovat.

Ivo: Raduno, tady se ti válí Lipus na podlaze.

Akram: Zvedněte někdo pana režiséra.

Vojta je absolutně v rozpacích.

Lipusek: Vždyť jsem toho zas tolik nevypil.

Kofry se omlouvala Rendě místo Emě. Renda nechápala.

Akram neustále mele něco o ponorkách.

Ivo: Akrame, dávám ti úkol. Budeš teď patnáct minut držet hubu, ju? Pana Lipuse jistě taky rozčiluje, že mu do toho furt žvaníš, ale zdráhá se ti to říct.

Lipusek: Já se nezdráhám, jen hledám ta pravá slova.

Ivo: Myslíte jako: Ty kreténe, drž už hubu a vypadni.

Lipusek: Ano, tak nějak.

Mášena: Já jsem úplně zapomněla, že existuje něco jako městské divadlo Kladno!

Spoust čaruje v redakci a tankuje jí zelenejma lektvarama a energetickým přenosem.

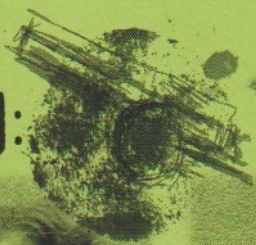
Přesto, že se Lipusek válel na podlaze, pozvedl eleganci redakce o sto procent.

Buchtindy na koncertu Mandražě ječely na celej Prostějov. Honza Anderle ječel určitě taky.

Káta: A my sme měly koncert v parku! Máša: Ale my sme tam nebyly.

Jo a kde je BENDERSKI?

U KANÓNU:

AKRAM STANĚK

Babička mi prorokovala devatero řemesel a desátou bídu. Jsem herec, loutkoherec, režisér, grafik, účetní, porotce, redaktor, námořník, trochu ajťák... Do Prostějova jsem přijel psát...

MARIE NOVÁKOVÁ

Dramaturgyně. Adaptérka nedramatických látek, Tygr v tísni, Městské divadlo Kladno, Kühlschränke, občas porodkyně, ale hlavně blbka.

ZUZANA BURIANOVÁ

Kočovná režisérka, dramaturgyně v BodyVoiceBand, blbka pár ekseláns a stále zamilovaná do Máši.

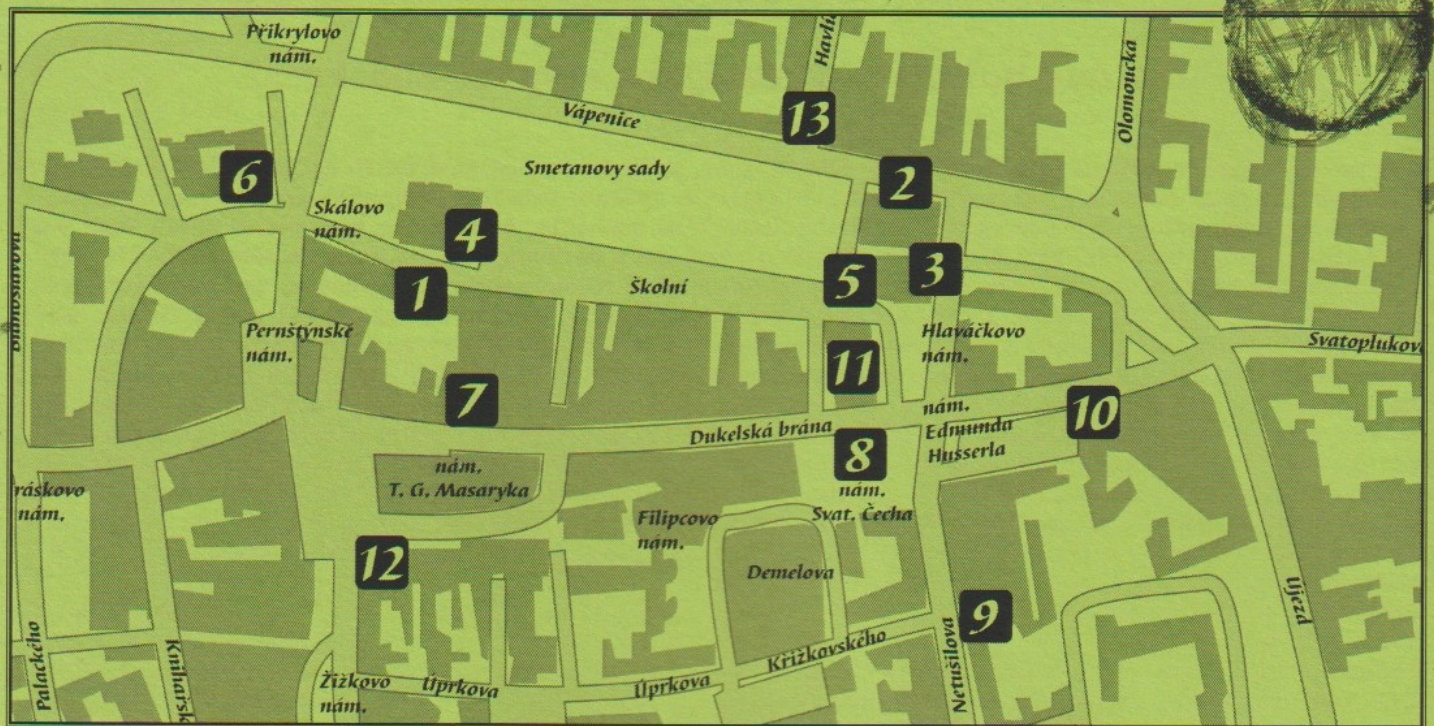
RADKA JOSKOVÁ

Scénografka, ilustrátorka, arteterapeutka a i letos matka pěti dětí, zde osvědčená zmatená včela. Tygr v tísni, a tak různě.

MARIAN ŠKORVAGA

Grafik, herec... to je jedno, teraz som tu.

KARTE VON PROSSNITZ

1 DUHA - kulturní klub u hradeb
2 Městské divadlo
3 Národní dům
4 kino Metro 70
5 zahrádka U Kotěřů

6 Zámek - Galerie
7 rodný dům J. Wolkera
8 socha J. Wolkera
9 bufet Gastronom
10 U krále Ječmínka

11 restaurace Atrium
12 občerstvení DĚSI
13 Dvanáct opic

ŽELEZNÝ KRÍŽ - SOUTĚŽ

Správná odpověď z Yperitu 03 byla za d). Rakousko-uherská sumka na náboje, 1916

CO TO BYLA (JE) „ZÁKOPOVÁ NOHA“?

a) Zákopová noha je onemocnění dolních končetin dlouhodobě vystavených chladu a vlhkosti v uzavřené obuvi a dnes jí trpí hlavně bezdomovci. Za první světové války byla typickým postižením vojáků v zákopech, kteří se v teplotách kolem nuly museli pohybovat po kotníky ve vodě. Následkem bylo opuchnutí nohy a objevení se krvavých puchýřů. Zákopová noha se po pár týdnech od stáhnutí do zázemí obvykle uzdravila, pokud se k ní nepřidala gangréna. V tom případě noha musela být amputována, případně byly trvale poškozeny periferní nervy.

b) Zákopová noha se říkalo syndromu, který postihl mnohé navrátilce. Jedná se o kulhání způsobené návykem na přikrčený pohyb v zákopech. Instinkt člověku v zákopech velel nevyčínat, být stále připraven zalehnout nebo se dát na útěk. Vojáci na všech frontách si nevědomky vypracovali pohybový návyk, kterého se bylo obtížné zbavit, jakési napadání na jednu nohu. Moderní paralelou k zákopové noze, jsou charakteristické pohyby astronautů po dlouhodobém pobytu ve stavu bez tíže.

c) Zákopová noha (trench foot) byl výraz, který používali britští piloti pro necitlivou práci nováčků s pedály ovládacími směrové kormidlo letounu. Vzhledem k tomu, že nejrozšířenější britské stíhací stroje druhé poloviny války - Sopwith Camel a Sopwith Pup - byly vybaveny rotačním motorem se značným krouživým momentem přenášeným na celý drak stroje, mělo necitlivé „nakopnutí“ do pravotočivé zatáčky obvykle tragické důsledky v přechodu do vývrtky a nekontrolovatelného pádu.

d) Zákopová noha byl výraz používaná především britskými válečnými strategy vyznávajícími vyvážený stav na bojištích opírající se o čtyři „nohy“ (legs). Těmi „nohami“ byla námořní převaha, výzvědné informace, válečná logistika a právě zákopová noha, zahrnující v sobě poziční stabilitu pozemních postavení. Oslabení kterékoliv z těchto „nohou“ mohlo rozkolísat průběh bojů a způsobit pád celého impéria (a s ním i spojenecké fronty).

(připravuje krast)

